Omgevingsdienst IJSSELLAND

Omgevingswet

Beschikking Omgevingsvergunning

Zaaknummer	1173810
DSO-nummer	2025120901347
Aanvrager	Varkensbedrijf Dijk
Aangevraagde activiteiten	Het wijzigen van diersoorten en aantallen binnen de bestaande bebouwing en het realiseren van nieuwbouw ten behoeve van de uitbreiding van dierplaatsen.
Locatie	Brinkweg 3a Bergentheim
Datum ontvangst aanvraag	9 december 2025
Datum Beschikking	21 oktober 2026

OD IJsselland
Lübeckplein 2
8017 JZ Zwolle
Postbus 40252
8004 DG Zwolle
088 525 10 50
info@odijsselland.nl
www.odijsselland.nl

KVK 68066805
BTW NL857287722B01
IBAN NL23 BNGH 028 51 72 956
BIC BNGHNL2G

BESLUIT OMGEVINGSVERGUNNING

I. Onderwerp

Op 29 december 2025 is een aanvraag voor een omgevingsvergunning ontvangen van Varkensbedrijf Dijk. Het betreft het wijzigen van diersoorten en aantallen binnen onder meer de bestaande bebouwing en het realiseren van nieuwbouw ten behoeve van de uitbreiding van dierplaatsen. De aanvraag heeft betrekking op Brinkweg 3a te Bergentheim. De aanvraag is geregistreerd onder nummer 1173810.

De aanvraag heeft betrekking op de volgende activiteiten:

- Het exploiteren van een ippc-installatie voor het houden van varkens, bedoeld in categorie 6.6 van bijlage I van de Richtlijn industriële emissies (artikel 3.200 lid 1, onder a Besluit activiteiten leefomgeving, Bal)

II. Besluit

Wij besluiten, gezien de overwegingen die zijn opgenomen in deze vergunning en gelet op afdeling 8.5 van het Bkl, afdeling 3.6 van het Bal, afdeling 16.4 van de Ow, hoofdstuk 11 en bijlage V van het Ob, hoofdstuk 2 van het Bkl, paragraaf 22.3.4.2 (geluid en paragraaf 22.3.6 (geur) van het omgevingsplan gemeente Hardenberg aan Varkensbedrijf Dijk een (omgevings-)vergunning:

- Op grond van artikel 3.201 van het Besluit activiteiten leefomgeving (een milieubelastende activiteit) te verlenen voor het exploiteren van een IPPC-installatie. Aan de vergunning zijn voorschriften verbonden.
- gelet op artikel 5.39 van de Ow en artikel 8.97 8.98 van het Bkl, de voorschriften van de eerdere omgevingsvergunningen van Varkensbedrijf Dijk, met kenmerk Z2021-00003093 verleend op 11 februari 2022 en met kenmerk Z2023-00001372 verleend op 11 september 2023 geheel te wijzigen en te reviseren.

En ook:

- Dat er op grond van artikel 16.43 van de Omgevingswet (Ow), in samenhang met artikel 11.6 en bijlage V van het Omgevingsbesluit (Ob) geen milieueffectrapport gemaakt hoeft te worden, omdat de voorgenomen projectactiviteit niet leidt tot aanzienlijke milieueffecten.

En dat de volgende delen van de aanvraag onderdeel uitmaken van deze vergunning:

- 2026 17-07 dijk-M Milieutekeninghr
- V-stacks berekening, datum 17 juni 2026, onderdeel van het bestand 2026 18-06 bijlage milieu
- Samenvatting 003 (2025120901347)
- 2026 18-06 bijlage milieu;
- 2026 18-06 bbt aanv
- 2025 21-11 mer-beoordeling;
- 2026 18-06 Bergentheim BWL 2009.12.V2 dimplanstal 3
- 2026 18-06 Dijk - dimplan stal 4
- 18-06 2026 dimplan stal 5
- Akoestisch onderzoek
- VD DIJK_L175

III. Ondertekening en verzending

Met vriendelijke groet,
Het college van burgemeester en wethouders van Hardenberg
namens deze:

[redacted]

Dit document is digitaal aangemaakt en daarom niet voorzien van een handtekening

Deze beschikking is verzonden aan de aanvrager.

Een afschrift van deze vergunning is verzonden aan:
- [redacted], Farmconsult [redacted]

RECHTSBESCHERMINGSMIDDELEN

Het besluit en de bijlagen bekijken?
Dit kan vanaf de datum van de publicatie tot zes weken daarna. Het besluit wordt gepubliceerd en bekend gemaakt op 4 november 2026 in De Toren bij gem. Hardenberg en op http://www.officielebekendmakingen.nl. De ter inzage start op 5 november 2026.
Het besluit in te zien op officielebekendmakingen.nl.

Bent u het niet eens met dit besluit?
Dan kunt u, belanghebbenden, degenen die zienswijzen hebben ingebracht, alsook door belanghebbenden aan wie redelijkerwijs niet kan worden verweten geen zienswijze te hebben ingebracht tegen het ontwerpbesluit beroep indienen. Dit kan tot zes weken na de dag waarop dit besluit is gepubliceerd. Het kan digitaal (met het “Beroepschriftformulier” op www.rechtspraak.nl) of schriftelijk. U stuurt het naar de rechtbank Overijssel, Afdeling Bestuursrecht, Postbus 10067, 8000 GB Zwolle.

Het beroepschrift moet ondertekend zijn en dient in ieder geval te bevatten:

- de naam en het adres van de indiener;
- de dagtekening;
- een aanduiding/omschrijving van het besluit waartegen beroep wordt ingesteld;
- de redenen/gronden van het beroep.

Wanneer u beroep indient mag het besluit toch uitgevoerd worden. Wilt u dit tegenhouden?
Vraag dan om een voorlopige voorziening bij de Voorzieningenrechter. Stuur uw verzoek naar rechtbank Overijssel, Postbus 10067, 8000 GB Zwolle. Of doe uw verzoek digitaal (met DigiD) via https://www.rechtspraak.nl/Organisatie-en-contact/REchtsgebieden/Bestuursrecht.

Voor zowel de behandeling van uw beroep als een verzoek om voorlopige voorziening brengt de rechtbank u kosten in rekening.

Wanneer kunt u gebruik maken van uw vergunning?
U kunt gebruik maken van de omgevingsvergunning de dag na de dag waarop het besluit ter inzage is gelegd.

INHOUDSOPGAVE

BESLUIT OMGEVINGSVERGUNNING **2**

RECHTSBESCHERMINGSMIDDELEN 4

INHOUDSOPGAVE **5**

VOORSCHRIFTEN MILIEU **7**

1 ALGEMENE VOORSCHRIFTEN **8**

1.1 TERREIN VAN DE MILIEUBELASTENDE ACTIVITEIT EN TOEGANKELIJKHEID 8
1.2 INSTRUCTIES 8
1.3 REGISTRATIE 8
1.4 BEDRIJFSBEËINDIGING 8

2 AFVALSTOFFEN **9**

2.1 OPSLAG VAN AFVALSTOFFEN 9

3 AGRARISCHE VOORSCHRIFTEN **10**

3.1 HOUDEN VAN DIEREN 10
3.2 HYGIËNEMAATREGELEN DIERENVERBLIJVEN 11

OVERWEGINGEN ALGEMEEN **12**

1. PROCEDURELE ASPECTEN **13**

1.1. GEGEVENS AANVRAGER 13
1.2. HUIDIGE VERGUNNINGSITUATIE 13
1.3. VERGUNNINGPLICHT 13
1.4. BEVOEGD GEZAG 13
1.5. BEOORDELING VAN DE AANVRAAG 13
1.6. PROCEDURE 13

2. M.E.R-BEOORDELINGSBESLUIT **15**

2.1. KENMERKEN VAN HET PROJECT 15
2.2. LOCATIE VAN HET PROJECT 16
2.3. SOORT EN KENMERKEN VAN HET POTENTIËLE EFFECT 17
2.4. MAATREGELEN 17
2.5. CONCLUSIE 18

OVERWEGINGEN MILIEU **19**

3. TOETSINGSKADER MILIEU **20**

3.1. INLEIDING 20
3.2. TOETSING AANVRAAG 21
3.3. BESLUIT ACTIVITEITEN LEEFOMGEVING 21
3.4. ZORGPLICHT 22

4. AFVALSTOFFEN **22**

4.1. AFVALSTOFFEN ALGEMEEN 22

5. WATERBESPARING **23**

5.1. WATERBESPARING 23

6. DIERENVERBLIJVEN EN EMISSIE **24**

6.1. DIERAANTALLEN EN (HUISVESTINGS)SYSTEMEN VERGUND 24
6.2. DIERAANTALLEN EN (HUISVESTINGS)SYSTEMEN AANVRAAG 25
6.3. TOEPASSING (HUISVESTINGS)SYSTEMEN 26

7. BESTE BESCHIKBARE TECHNIEKEN 27

7.1. IPPC-INSTALLATIE 27
7.2. BBT-DOCUMENTEN 27
7.3. BBT-CONCLUSIES 28

8. AMMONIAKEMISSIE UIT DIERENVERBLIJVEN 32

8.1. BBT DIERENVERBLIJVEN AMMONIAK 32
8.2. AMMONIAKEMISSIE DIERENVERBLIJVEN 34

9. GEURHINDER UIT DIERENVERBLIJVEN 35

9.1. TOETSINGSKADER 35
9.2. TOETSING GEURHINDER 35
9.3. BEOORDELING DIEREN MET GEUREMISSIEFACTOREN 35
9.4. CONCLUSIE GEURHINDER DIERENVERBLIJVEN 36

10. EMISSIE FIJNSTOF UIT DIERENVERBLIJVEN 36

10.1. BBT DIERENVERBLIJVEN VOOR FIJNSTOF 36
10.2. LUCHTKWALITEITSEISEN 36

11. (VOLKS)GEZONDHEID EN VEEHOUDERIJ 38

11.1. HET TOETSINGSKADER 38
11.2. DE GEVOLGEN VAN DE AANGEVRAAGDE ACTIVITEITEN 39
11.3. MAATREGELEN EN VOORZIENINGEN 40
11.4. BEOORDELING EN CONCLUSIE 40

12. OVERIG AGRARISCH 40

12.1. MESTBASSIN 40
12.2. OPSLAG VASTE MEST 40

13. AGRARISCH AFVALWATER 40

13.1. HET TOETSINGSKADER 40
13.2. DE GEVOLGEN VAN DE AANGEVRAAGDE ACTIVITEITEN 41
13.3. MAATREGELEN EN VOORZIENINGEN 41
13.4. BEOORDELING EN CONCLUSIE 41

14. BODEM 41

14.1. INLEIDING 41
14.2. BODEMBESCHERMENDE VOORZIENING 42
14.3. BEOORDELING EN CONCLUSIE 42

15. ENERGIE 42

15.1. ALGEMEEN 42

16. GELUID 43

16.1. ALGEMEEN 43
16.2. AKOESTISCH ONDERZOEK 43

17. OVERIGE WETGEVING 43

17.1. EUROPEAN POLLUTANT RELEASE AND TRANSFER REGISTER (E-PRTR) 43
17.2. ANDERE REGELS EN WETTEN 43

18. CONCLUSIE 43

BEGRIPPENLIJST 44

Omgevingswet

VOORSCHRIFTEN MILIEU

1 ALGEMENE VOORSCHRIFTEN

1.1 Terrein van de milieubelastende activiteit en toegankelijkheid

1.1.1 Zo vaak de omstandigheden daartoe aanleiding geven moet een doelmatige bestrijding van insecten, knaagdieren en ander ongedierte plaatsvinden. Daarvoor moet een ongediertebestrijdingsplan aanwezig zijn.

1.2 Instructies

1.2.1 De vergunninghouder moet de binnen het bedrijf (tijdelijk) werkzame personen instrueren over de voorschriften van deze vergunning en de veiligheidsmaatregelen, die voor hen gelden.

1.2.2 Onderhoudswerkzaamheden, waarvan redelijkerwijs moet worden aangenomen, dat deze buiten de begrenzing van de milieubelastende activiteit nadelige gevolgen voor het milieu kunnen veroorzaken, of dat hiervan in de omgeving meer nadelige gevolgen voor het milieu worden ondervonden dan uit normale bedrijfsvoering voortvloeit, moeten ten minste vijf dagen voor de aanvang van de uitvoering aan het bevoegd gezag worden gemeld.

1.2.3 Als uit de inhoud van keurings- of inspectierapporten blijkt dat gevaar voor verontreiniging dreigt, moet direct het bevoegd gezag worden geïnformeerd.

1.3 Registratie

1.3.1 Binnen het bedrijf is een exemplaar van deze vergunning (inclusief aanvraag) met bijbehorende voorschriften aanwezig. Verder zijn de volgende documenten aanwezig:

a. Alle overige geldende omgevingsvergunningen en meldingen;
b. De veiligheidsinformatiebladen die behoren bij de binnen de begrenzing van de milieubelastende activiteit aanwezige gevaarlijke stoffen;
c. De bewijzen, resultaten en/of bevindingen van de in deze vergunning voorgeschreven inspecties, onderzoeken, keuringen, onderhoud en/of metingen;
d. De registratie van het jaarlijks elektriciteit-, water- en gasverbruik;
e. De afleverbonnen van de plantaardige en dierlijke bijvoedermiddelen;
f. Het logboek waarin van de ongediertebestrijding per bestrijding de gebruikte middelen en de hoeveelheden zijn bijgehouden. Hierbij moet worden aangegeven of men de ongediertebestrijding zelf heeft uitgevoerd, of dat dit is gedaan door een extern bedrijf.
   De documenten, genoemd onder c t/m f moeten ten minste vijf jaar worden bewaard.

1.3.2 Klachten van derden en de actie die door de vergunninghouder is ondernomen om de bron van de klachten te onderzoeken en eventueel weg te nemen, moeten worden geregistreerd.

1.4 Bedrijfsbeëindiging

1.4.1 Bij het geheel of gedeeltelijk beëindigen van de activiteiten binnen de milieubelastende activiteiten moeten alle aanwezige stoffen en materialen, die uitsluitend aanwezig zijn vanwege de te beëindigen activiteiten, door of namens vergunninghouder op milieu-hygiënisch verantwoorde wijze worden verwijderd.

1.4.2 Van het structureel buiten werking stellen van (delen van) installaties en/of beëindigen van (een van de) activiteiten moet het bevoegd gezag zo spoedig mogelijk worden geïnformeerd.

1.4.3 Installaties of delen van installaties die structureel buiten werking zijn gesteld en nadelige gevolgen voor het milieu kunnen hebben, moeten in overleg met het bevoegd gezag worden verwijderd, tenzij de (delen van de) installaties in een

zodanige staat van onderhoud worden gehouden dat de nadelige gevolgen niet kunnen optreden.

2 AFVALSTOFFEN

2.1 Opslag van afvalstoffen

2.1.1 De op- en overslag en het transport van afvalstoffen moeten zodanig plaatsvinden dat zich geen afval in of buiten de begrenzing van de milieubelastende activiteit kan verspreiden. Mocht er toch verontreiniging buiten de begrenzing van de milieubelastende activiteit plaatsvinden, dan moeten direct maatregelen worden getroffen om deze verontreiniging te verwijderen.

2.1.2 De verpakking van gevaarlijk afval moet zodanig zijn, dat:
a. Niets van de inhoud uit de verpakking kan ontsnappen;
b. Het materiaal van de verpakking niet door gevaarlijke stoffen kan worden aangetast, dan wel met die gevaarlijke stoffen een reactie kan aangaan dan wel een verbinding kan vormen;
c. Deze tegen normale behandeling bestand is;
d. Deze is voorzien van een etiket, waarop de gevaar aspecten van de gevaarlijke stof duidelijk zijn vermeld.

2.1.3 Afvalstoffen moeten zodanig gescheiden van elkaar worden opgeslagen dat de verschillende soorten afvalstoffen ten opzichte van elkaar geen reactiviteit kunnen veroorzaken.

3 AGRARISCHE VOORSCHRIFTEN

3.1 Houden van dieren

3.1.1 Bij de milieubelastende activiteit mogen ten hoogste de volgende aantallen dieren op het aangegeven huisvestingssysteem, met inbegrip van een aanvullende techniek, aanwezig zijn:

Stal	OW-code	Diercategorie/ huisvestigingssysteem en indien van toepassing aanvullende techniek/ nummer systeembeschrijving	Aantal dieren
2	HD2.100	Kraamzeugen (inclusief biggen tot spenen), overige huisvestingssystemen	105
2	HD2.100+LW4.1	Kraamzeugen (inclusief biggen tot spenen), overige huisvestingssystemen, i.c.m. biologisch luchtwassysteem met watergordijn OW2009.12.V1	28
2	HD2.12	Kraamzeugen (inclusief biggen tot spenen), mestpan met water- en mestkanaal, OW 2018.01.V1	14
3	HD5.100+LW4.1	Opfokzeugen, overige huisvestingssystemen i.c.m. biologisch luchtwassysteem met watergordijn, OW 2009.12.V1	280
3	HD5.100+LW4.1	Vleesvarkens, overige huisvestingssystemen i.c.m. biologisch luchtwassysteem met watergordijn, OW 2009.12.V1	200
3	HD1.100+LW4.1	Gespeende biggen, overige huisvestingssystemen i.c.m. biologisch luchtwassysteem met watergordijn, OW 2009.12.V1	2400
4	HD5.100+LW1.1	Vleesvarkens, overige huisvestingssystemen i.c.m. biologisch luchtwassysteem, OW 2007.03.V1	1628
5	HD3.100	Guste en dragende zeugen, overige huisvestingssystemen	240
5	HD4.100	Dekberen, overige huisvestingssystemen	2
5(w)	HD5.100	Opfokzeugen, overige huisvestingssystemen i.c.m. biologisch luchtwassysteem OW 2007.03.V1	40
5(w)	HD3.100	Guste en dragende zeugen, overige huisvestingssystemen i.c.m. biologisch luchtwassysteem OW 2007.03.V1	198

3.1.2 Binnen de installatie moeten de maatregelen worden getroffen die zijn vastgelegd in de vergunning en in het document ‘2026 18-6 bbt aanv, dat deel uitmaakt van deze vergunning.

3.1.3 De in deze vergunning vergunde uitbreidingen en wijzigingen, bestaande uit:

- de toevoeging van twee afdelingen voor kraamzeugen in stal 2, aangesloten op de luchtwasser van stal 3;
- de wijziging van stal 3 voor het houden van maximaal 280 opfokzeugen, 200 vleesvarkens en 2400 gespeende biggen;
- de uitbouw van stal 5 voor het houden van maximaal 40 opfokzeugen aangesloten op de luchtwasser van stal 5.

Mogen niet in gebruik worden genomen voordat stal 6 definitief buiten werking is gesteld. Onder definitief buiten werking stellen van stal 6 wordt verstaan dat:

- in stal 6 geen dieren meer worden gehouden;
- de stal niet meer beschikbaar is voor het huisvesten van dieren;
- de voor het houden van dieren noodzakelijke voorzieningen, waaronder voer-, drink-, en ventilatievoorzieningen buiten gebruik zijn gesteld of verwijderd.

Stal 3 voor het houden van 280 opfokzeugen 200 vleesvarkens en 2400 gespeende biggen dient voorafgaand aan de ingebruikname van de hierboven genoemde wijzigingen te zijn aangepast en uitgevoerd overeenkomstig de in deze vergunning vergunde situatie.

3.1.4 De uitbreidingen van stallen 2, 3 en 5(w), te weten voor het houden van kraamzeugen in stal 2, gespeende biggen in stal 3 en opfokzeugen in stal 5(w) mogen pas in gebruik worden genomen nadat Omgevingsdienst IJsselland deze gecontroleerd heeft. Ten minste 3 weken voor het in gebruik nemen van deze stal(len) moet u hiervoor contact opnemen met Omgevingsdienst IJsselland via omgevingsloket@odijsselland.nl of 088 525 1050

3.2 Hygiënemaatregelen dierenverblijven

3.2.1 De vergunninghouder instrueert en informeert bezoekers en (tijdelijk) werkzame personen over de maatregelen en voorzieningen met betrekking tot het toepassen van de diersector-specifieke hygiëne- en preventiemaatregelen (o.a. met aandacht voor reiniging en desinfectie, mestafvoer, plaagdierenbestrijding, etc.).

Omgevingswet

OVERWEGINGEN ALGEMEEN

1. PROCEDURELE ASPECTEN

1.1. Gegevens aanvrager

Op 9 december 2025 is een aanvraag om een omgevingsvergunning als bedoeld in de Omgevingswet (Ow) ontvangen. Het betreft een aanvraag van Varkensbedrijf Dijk.

1.2. Huidige vergunningsituatie

Voor de milieubelastende activiteiten (MBA 's) zijn eerder de onderstaande vergunningen en/of ontheffingen verleend of meldingen geaccepteerd:

Soort	Datum	Kenmerk	Onderwerp
Revisievergunning	11 februari 2022	Z2021-00003093	Wijzigen van aantallen dieren en huisvestingssystemen voor het onderdeel milieu en de Wet natuurbescherming (VVGB)
Veranderingsvergunning	6 februari 2023	Z2023-00001372	Verandering van de inrichting: scheiden van mest

De hierboven genoemde vergunningen zijn volgens de Invoeringswet Omgevingswet gelijkgesteld aan een omgevingsvergunning voor een MBA voor onbepaalde tijd.

1.3. Vergunningplicht

De aanvraag heeft op basis van afdeling 3.6 van het Bal, in samenhang met regels uit het omgevingsplan, betrekking op de volgende milieubelastende activiteiten:

- Exploiteren van een ippc-installatie voor het houden van varkens, meer dan 750 zeugen (artikel 3.201 van het Bal, categorie 6.6 van bijlage I bij de richtlijn industriële emissies);

1.4. Bevoegd gezag

Wij zijn bevoegd gezag om te beslissen op de aanvraag om een omgevingsvergunning. Dit volgt uit artikel 5.8 van de Omgevingswet (Ow).

1.5. Beoordeling van de aanvraag

Na ontvangst van de aanvraag hebben wij deze getoetst op volledigheid. In verband met het ontbreken van een aantal gegevens hebben wij de aanvrager op 24 februari 2026 in de gelegenheid gesteld om tot 4 weken na de hiervoor genoemde datum de aanvraag aan te vullen. Wij hebben de aanvullende gegevens ontvangen op 10 maart 2026. Na ontvangst van de aanvullende gegevens hebben wij de aanvraag opnieuw getoetst op volledigheid. Wij zijn van oordeel dat de aanvraag met de aanvullende gegevens voldoende informatie bevat voor een goede beoordeling van de gevolgen van de activiteit op de fysieke leefomgeving. De aanvraag is dan ook in behandeling genomen.

1.6. Procedure

Deze beschikking is voorbereid met de uitgebreide voorbereidingsprocedure als beschreven in paragraaf 16.5.3 van de Ow.
Gelet hierop hebben wij op 21 januari 2026 overeenkomstig artikel 16.57 van de Ow van de aanvraag kennisgegeven op internet via www.officielebekendmakingen.nl. Daarnaast hebben wij op 17 december 2025 van de aanvraag kennisgegeven in De Toren.

Van het ontwerp van de beschikking hebben wij de kennisgeving met de ontwerpbeschikking en de aanvraagdocumenten digitaal gepubliceerd op internet: www.officielebekendmakingen.nl op 26 augustus 2026.

Daarnaast hebben wij op 26 augustus 2026 de bekendmaking gepubliceerd in de Toren .

Vanaf 26 augustus 2026 heeft het ontwerp zes weken ter inzage gelegen en is eenieder in de gelegenheid gesteld om zienswijzen naar voren te brengen. Van deze gelegenheid is geen gebruik gemaakt.

Ten opzichte van de ontwerpvergunning zijn geen wijzigingen aangebracht.

2. M.E.R-BEOORDELINGSBESLUIT

Het voorgenomen project valt onder categorie A1 van bijlage V, kolom 3, van het Ob. Ondanks dat de drempelwaarde zoals genoemd in de bijlage V, kolom 3, van het Ob niet wordt overschreden geldt er een m.e.r. beoordelingsplicht. Gelijktijdig met de aanvraag is een aanmeldingsnotitie m.e.r.-beoordelingsplicht ontvangen.

De criteria van bijlage III van de EU-richtlijn zijn:

- De kenmerken van het project;
- De locatie van het project;
- Soort en kenmerken van het potentiële effect.

Bij de aanmeldingsnotitie is een beschrijving (kenmerken en geplande maatregelen) gevoegd om aanzienlijke milieueffecten te vermijden of te voorkomen. Hiermee hebben we bij de toetsing rekening gehouden.

Hieronder volgt onze afweging.

2.1. Kenmerken van het project

Bij de kenmerken van het project wordt het volgende in aanmerking genomen:

1. De omvang en het ontwerp van het gehele project;
2. De cumulatie met andere bestaande en/of goedgekeurde projecten;
3. Het gebruik van natuurlijke hulpbronnen, met name land, bodem, water en biodiversiteit;
4. De productie van afvalstoffen;
5. Verontreiniging en hinder;
6. Het risico van ongevallen en/of rampen die relevant zijn voor het project in kwestie, waaronder rampen die worden veroorzaakt door klimaatverandering, in overeenstemming met wetenschappelijke kennis;
7. De risico's voor de menselijke gezondheid (bijvoorbeeld als gevolg van waterverontreiniging of luchtvervuiling).

2.1.1. Overwegingen

Omvang van het project
De aanvraag betreft het veranderen van de dieraantallen op het bedrijf. Er worden minder vleesvarkens gehouden om daarmee ruimte te creëren voor het houden van gespeende biggen. Ook wordt een stuk nieuwbouw gepleegd voor het houden van kraamzeugen en er wordt een uitbouw gerealiseerd voor het houden van opfokzeugen. Als gevolg van deze veranderingen daalt de emissie van ammoniak. Ook de emissies van fijnstof en geur worden lager.

Cumulatie met andere projecten
In de omgeving van de initiatieflocatie bevinden zich meerdere veehouderijen, waarvan enkele grondgebonden en enkele intensieve veehouderijen. Door de uitvoering van dit plan neemt het aantal odeurs af. Een toename van de geurcumulatie is om deze reden niet aan de orde.

Gebruik natuurlijke hulpbronnen
De natuurlijke hulpbronnen welke worden gebruikt binnen het bedrijf zijn aardgas voor de verwarming van de stallen, elektra voor verlichting, ventilatie en de voer-installatie. Maatregelen als energiebesparende maatregelen en monitoring dragen bij aan een zo efficiënt mogelijk energieverbruik. Naast gas en elektra worden (diesel)olie en grond/leidingwater verbruikt. Het water wordt verbruikt voor drinkwater en reinigingswater. Voor het gebruik van water worden besparende maatregelen toegepast.

Productie van afvalstoffen
Binnen het bedrijf komen afvalstoffen vrij in de vorm van kadavers, restafvalstoffen, verpakkingsmateriaal, papier, plastic, GFT, klein chemisch afval en restanten medicijnen. De

afvalstoffen worden via erkende inzamelaars afgevoerd. Bedrijfsafvalwater wat vrijkomt, wordt opgevangen in de mestput en samen met drijfmest uitgereden op landbouwgronden. Huishoudelijk afvalwater wordt geloosd op het vuilwaterriool. Schoon hemelwater wordt afgekoppeld en vertraagd afgevoerd.

Verontreiniging en hinder
In het voorstel is sprake van de emissies van ammoniak, geur, fijnstof, geluid, endotoxinen en er vinden bodembedreigende activiteiten plaats. De emissies van ammoniak, geur en fijnstof nemen als gevolg van het initiatief af. Voor de emissie van geluid geldt dat deze past binnen het akoestisch onderzoek van 2025. Om de emissie van endotoxinen tot een minimum te beperken worden diverse stallen aangesloten op luchtwassers.

Risico's op ongevallen/rampen en gezondheid voor de mens
Bij de inrichting van het bedrijf is rekening gehouden met enerzijds het optimaal functioneren van het bedrijf en anderzijds het beperken van risico's voor het milieu en de omgeving bij calamiteiten. Dit is gedaan door de aanwezigheid van een alarminstallatie en een noodstroomaggregaat. De risico's voor de gezondheid van de mens worden beperkt door het aanhouden van de emissie reducerende technieken waarover onder punt 5 "Verontreiniging en hinder" al is geschreven. Daarnaast wordt gewerkt met een hoge gezondheidsstatus voor de veestapel, hygiënemaatregelen op het bedrijf en de toepassing van bodem beschermende maatregelen, de opvang van verontreinigd afvalwater. Doordat de uitstoot van ammoniak, geur en fijnstof in het voornemen lager zijn dan in de referentiesituatie, wordt een deel van de risico's voor de menselijke gezondheid al verminderd.

2.1.2. Conclusie: kenmerken van het project
Gezien de kenmerken van het project bestaat er geen aanleiding om te beoordelen dat een milieueffectrapport nodig is.

2.2. Locatie van het project
Bij de plaats van het project wordt het volgende in overweging genomen:

1. Het bestaande grondgebruik;
2. De relatieve rijkdom aan en ook de kwaliteit en het regeneratievermogen van de natuurlijke hulpbronnen van het gebied;
3. Het opnamevermogen van het natuurlijk milieu, waarbij in het bijzonder aandacht voor de volgende typen gebieden: wetlands, kustgebieden, berg- en bosgebieden, reservaten en natuurparken;
4. Gebieden die in de wetgeving van lidstaten zijn aangeduid of door die wetgeving worden beschermd; speciale beschermingszones door de lidstaten aangewezen volgens Richtlijn 79/409/EEG (= Vogelrichtlijn) en Richtlijn 92/43/EEG (= Habitatrichtlijn),
5. Gebieden waar de milieukwaliteitsnormen al niet worden nagekomen,
6. Gebieden met een hoge bevolkingsdichtheid,
7. Landschappen van historisch, cultureel of archeologisch belang.

2.2.1. Overwegingen
De voorgenomen activiteit vindt plaats op een agrarische locatie die van oudsher al agrarisch in gebruik is. Het aantal te houden dieren wordt groter, maar de uitstoot die van deze activiteiten uitgaat wordt lager. Dit geldt ook voor de depositie op dichtstbijzijnde Natura2000 gebied Vecht en Beneden Regge gebied, gelegen op 2100 meter. Voor de nu aangevraagde bedrijfsopzet is een Omgevingsvergunning Natura2000 aangevraagd. De afstand tot het dichtstbijzijnde Natuurnetwerk Nederland (NNN), Vechtdal, is 150 meter. In de aangevraagde situatie wordt afname van de emissies van ammoniak, geur en fijnstof gerealiseerd. Hierdoor neemt de druk op het genoemde gebied af. Zeer kwetsbare gebieden of verzuring gevoelige gebieden liggen met 1,27 km niet in de nabijheid van de initiatieflocatie.

2.2.2. Conclusie plaats van het project

De locatie van het project leidt niet tot aanzienlijke milieueffecten om reden waarvan een milieueffectrapport moet worden opgesteld.

2.3. Soort en kenmerken van het potentiële effect

Bij de soort en kenmerken van het potentiële effect wordt in samenhang met de onder de punten 1 en 2 uiteengezette criteria, het volgende in aanmerking genomen:

1. De orde van grootte en het ruimtelijk bereik van de effecten (bijvoorbeeld geografisch gebied en omvang van de bevolking die getroffen kan worden);
2. De aard van het effect;
3. Het grensoverschrijdend karakter van het effect;
4. De waarschijnlijkheid van het effect;
5. De verwachte aanvang, de duur, de frequentie en de omkeerbaarheid van het effect;
6. De cumulatie van effecten van andere bestaande en/of goedgekeurde projecten;
7. De mogelijkheid om de effecten doeltreffend te verminderen.

2.3.1. Overwegingen

Van belang is de ligging ten opzichte van de leefomgeving en de mogelijke (on)omkeerbaarheid van de effecten. De belangrijkste punten voor deze aanvraag zijn dat het bedrijf al bestaat in zijn huidige vorm en daar een verandering op doorvoert. Deze verandering bestaat uit het verminderen van het aantal vleesvarkens, zodat meer gespeende biggen gehouden kunnen worden. Er worden ruimten bijgebouwd voor het realiseren van kraamafdelingen en het realiseren van een afdeling voor opfokzeugen en er wordt een stal afgebroken. Daarnaast worden de opslag voor kuilvoer en vaste mest gerealiseerd. Als gevolg van deze verandering worden de emissies van ammoniak, fijnstof en geur verminderd. Het bedrijf is gelegen in een agrarisch gebied, en de aanvraag laat zien dat het voldoet aan de geldende wet- en regelgeving. Hierbij valt te denken aan het realiseren van nieuwbouw die voldoet aan de emissieplafonds. Gemiddeld gezien voldoet het bedrijf aan de emissieplafonfonds. Dit door gebruik te maken van intern salderen. Voor het aanleggen van de opslagen voor kuilvoer en vaste mest is voldoende rekening gehouden met de afstanden uit het omgevingsplan van de gemeente Hardenberg. Voor wat betreft het aspect geluid, is een akoestisch rapport aangeleverd. Dit rapport is opgesteld in 2025, en gaat uit van de bedrijfssituatie voordat de beoogde veranderingen worden doorgevoerd. De beoogde verandering omvat naast de uitbreidingen van gebouwen ook het afbreken van een stal. De bedrijfssituatie met de ontbrekende stal voldoet aan het omgevingsplan, hiermee wordt een worst-case scenario geschetst wat aantoont dat het bedrijf in de beoogde opzet kan voldoen aan het omgevingsplan.

2.3.2. Conclusie soorten en kenmerken van het potentiële project

Van potentiële aanzienlijke effecten is als gevolg van het voorgenomen project geen sprake. In dit kader dient geen MER te worden gemaakt.
Gelet hierop overwegen wij dat naar aanleiding van de soort en de kenmerken van het potentiële effect kan worden uitgesloten dat het project aanzienlijke milieueffecten kan hebben.

2.4. Maatregelen

Op grond van artikel 11.11 van het Ob zijn de volgende kenmerken van belang geweest bij het besluit dat geen milieueffectrapport hoeft te worden gemaakt:

- Het aantal vleesvarkens wordt verminderd/ het aantal gespeende biggen wordt vergroot, hiermee worden de emissies van ammoniak, geur en fijnstof verminderd.
- Er wordt een stal, welke volledig is voorzien van overige huisvestingssystemen verwijderd.
- Er is een Aerius verschilberekening aangeleverd als onderdeel van de m.e.r. projectbeoordeling. Uit deze berekening blijkt dat er een afname is van depositie op Natura 2000 gebieden. Er is in de voorgenomen wijziging sprake van intern salderen.

Met deze maatregelen worden aanzienlijke milieueffecten vermeden of voorkomen. Het gaat hier om het toepassen van emissiearme (huisvestings-)systemen in/bij de dierenverblijven. In de voorschriften bij dit besluit is opgenomen welk systeem in welke stal aanwezig moet zijn. Deze systemen moeten in overeenstemming met de bij dit systeem behorende technische beschrijving zijn uitgevoerd en in gebruik zijn. Dit is vastgelegd in het Bal en deze voorwaarden zijn rechtstreeks werkend.

Wij hebben de kenmerken en maatregelen betrokken bij de toetsing of voor het project een milieueffectrapport moet worden gemaakt. Een beschrijving van de kenmerken en de verplichting tot het uitvoeren van de bedoelde maatregelen en het tijdstip waarop die maatregelen gerealiseerd moeten zijn, wordt als voorschrift aan de vergunning verbonden.

2.5. Conclusie

De voorgenomen projectactiviteit(en) van Varkensbedrijf Dijk leiden niet tot aanzienlijke milieueffecten, die via een milieueffectrapport nader onderzocht moeten worden. De kenmerken van het project, de locatie van het project en de soort en kenmerken van het potentiële effect zijn voldoende inzichtelijk. Aan de omgevingsvergunning wordt daarom op grond van artikel 11.11 van het Ob een voorschrift verbonden.

Omgevingswet

OVERWEGINGEN MILIEU

3. TOETSINGSKADER MILIEU

3.1. Inleiding

De aanvraag heeft betrekking op een milieubelastende activiteit (MBA) als bedoeld in artikel 3.200 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal).
Het gaat hier om de volgende MBA('s): houden van dieren in een IPPC-installatie

Activiteit (Mba)	Kern/functioneel ondersteunende of bedrijfstak overstijgend	Vergunningsplichtig/meldingsplicht/informatieplicht
Houden van dieren in een ippc installatie Het exploiteren van een IPPC installatie voor het houden varkens.	Kernactiviteit	Vergunningsplichtige kernactiviteit. Vanwege het IPPC-karakter van de installatie zijn alle activiteiten, gekoppeld aan de activiteit veehouderij, op deze locatie vergunningsplichtig.

Het betreft een MBA waartoe één of meer IPPC-installaties behoren, zoals genoemd in Bijlage I categorie 6.6 van de Richtlijn industriële emissies (Rie).

Als er nieuwe BBT-conclusies worden bekendgemaakt, geldt een actualisatieplicht voor IPPC-installaties (artikel 8.98, eerste lid, en 8.99, tweede lid, onder a, van het Bkl). De plicht houdt in dat:

- Binnen een termijn van vier jaar na publicatie in het Publicatieblad van de Europese Unie van de BBT-conclusies voor de hoofdactiviteit van een IPPC-installatie de voorschriften van de omgevingsvergunning moeten worden getoetst aan de beste beschikbare technieken (BBT) die staan in deze(nieuwe) BBT-conclusies (en alle overige relevante BBT-documenten);
- Als niet wordt voldaan aan deze BBT-conclusies moeten de vergunningvoorschriften worden geactualiseerd en;
- De betreffende IPPC-installatie binnen de termijn van vier jaar gaat voldoen aan deze geactualiseerde voorschriften.

De actualisatieplicht start dus op het moment dat de BBT-conclusies voor de hoofdactiviteit zijn gepubliceerd. Daarom zal bij IPPC-installaties waarin meerdere activiteiten uit bijlage 1 van de RIE worden uitgeoefend, bepaald moet worden welke activiteit voor de betreffende IPPC-installatie zal worden aangemerkt als de hoofdactiviteit.

Binnen deze milieubelastende activiteit vinden meerdere activiteiten uit bijlage 1 van de RIE plaats. Daarom is in overleg met de vergunninghouder nagegaan welke BBT-conclusies relevant zijn voor de hoofdactiviteit en welke BBT-conclusies daarmee het startpunt zullen worden van de (verplichte) vergunning actualisatie. Dit betekent dat na publicatie van deze BBT-conclusies in het publicatieblad van de Europese Unie de actualisatieplicht zal beginnen.

Er moet worden voldaan aan de BBT-conclusies voor de hoofactiviteit en aan andere relevante BBT-conclusies.

Artikel 8.99, eerste lid, van het Bkl geeft de omstandigheden aan waaronder het bevoegd gezag verplicht is de voorschriften van de omgevingsvergunning te wijzigen. Onder b wordt aangegeven dat de voorschriften van de vergunning moeten worden aangescherpt als – kort samengevat – de bescherming van het milieu dit noodzakelijk maakt. Of die noodzaak bestaat kan worden afgeleid uit het toetsingskader dat geldt voor het toepassen van de actualiseringsplicht van art. 8.99, eerste lid, van het Bkl. Op grond van artikel 8.97 van het Bkl heeft het bevoegd gezag de mogelijkheid om een vergunning aan te passen. Deze mogelijkheid bestaat voor zover dit in het belang van de bescherming van het milieu is.
Artikel 8.99, vijfde lid, van het Bkl geeft het bevoegd gezag de mogelijkheid om, ter bescherming van het milieu, andere technieken voor te schrijven dan in de aanvraag zijn

opgenomen en daarmee de grondslag van de aanvraag te verlaten. Op grond van artikel 16.56 van de Ow is de vergunninghouder verplicht desgevraagd gegevens aan het bevoegd gezag te overleggen die nodig zijn voor de beoordeling of alle relevante BBT-maatregelen worden toegepast.

Naar aanleiding van de ingediende aanvraag hebben wij besloten, dat wij een revisievergunning voor de gehele MBA verlenen.
De vergunningensituatie wordt door deze vergunning toe te voegen aan de vergunningen onoverzichtelijk. Ten behoeve van een doelmatige handhaving is een overzichtelijke vergunningensituatie wenselijk. Er wordt gekozen om een revisie uit te voeren en de vergunningen zoals eerder benoemd samen te voegen tot één nieuwe de gehele inrichting omvattende vergunning.

3.2. Toetsing aanvraag

Bij onze beslissing op de aanvraag hebben wij volgens artikel 8.9 van het Bkl beoordeeld of:

- Milieuverontreiniging door de activiteit geïntegreerd wordt voorkomen of, wanneer dit niet mogelijk is, beperkt;
- Emissies in de lucht, het water en de bodem en het ontstaan van afval door die activiteit worden voorkomen of, wanneer dat niet mogelijk is, beperkt om een hoog niveau van bescherming van het milieu in zijn geheel te bereiken;
- Alle passende preventieve maatregelen tegen milieuverontreiniging worden getroffen;
- De voor de activiteit in aanmerking komende beste beschikbare technieken worden toegepast;
- Geen significante verontreiniging wordt veroorzaakt;
- Energie doelmatig wordt gebruikt;
- Maatregelen worden getroffen om ongevallen te voorkomen en de gevolgen daarvan te beperken;
- Bij de definitieve beëindiging van activiteiten maatregelen worden getroffen om elk risico van milieuverontreiniging door de activiteit voor het terrein waarop de activiteit werd verricht, te voorkomen of te beperken, als dat nodig om dat terrein weer geschikt te maken voor toekomstig hergebruik;
- Het ontstaan van afvalstoffen en afvalwater zo veel mogelijk wordt voorkomen of beperkt en de ontstane afvalstoffen doelmatig worden beheerd.

Zo nodig hebben wij voorschriften die daartoe strekken in de vergunning opgenomen.

In de onderstaande hoofdstukken lichten wij dit nader toe. Wij beperken ons tot die onderdelen van het toetsingskader die ook daadwerkelijk op onze beslissing van invloed (kunnen) zijn.

3.3. Besluit activiteiten leefomgeving

Binnen de kernactiviteit vinden de volgende activiteiten plaats die vallen onder de werkingssfeer van de algemene regels van hoofdstuk 4 van het Bal:

- Kleinschalig tanken (paragraaf 4.39 Bal);
- Bereiden van drinkwater voor landbouwhuisdieren (paragraaf 4.81 Bal);
- Dierenverblijven (paragraaf 4.82 Bal);
- Opslaan van vaste mest, champost of dikke fractie (paragraaf 4.83 Bal);
- Opslaan van kuilvoer of vaste bijvoedermiddelen (paragraaf 4.84 Bal);
- Opslaan van drijfmest, digestaat of dunne fractie in een mestbassin (paragraaf 4.86 Bal);
- Een mestbehandelingsinstallatie (paragraaf 4.87 Bal);
- Reinigen van voertuigen of werktuigen voor agrarische activiteiten (paragraaf 4.90 Bal);

Er moet worden voldaan aan de hiervoor genoemde paragrafen uit het Bal, voor zover deze betrekking hebben op de genoemde MBA's.

Daarnaast gelden voor de MBA's de volgende paragrafen van afdeling 22.3 van het Omgevingsplan gemeente Hardenberg:

- Paragraaf 22.3.4 Geluid;
- Paragraaf 22.3.6 Geur;
- Paragraaf 22.3.8.2 Lozen van afvloeiend hemelwater dat niet afkomstig is van een bodembeschermende voorziening;
- Paragraaf 22.3.8.3 Lozen van huishoudelijk afvalwater;
- Paragraaf 22.3.24 Opslaan van kuilvoer of vaste bijvoedermiddelen.

3.4. Zorgplicht

3.4.1. Specifieke zorgplicht

Voor milieubelastende activiteiten zoals omschreven in het Bal geldt naast algemene regels of een eventuele vergunningplicht een specifieke zorgplicht.

Deze specifieke zorgplicht staat in artikel 2.11 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Hij geldt voor de milieubelastende activiteiten die in hoofdstuk 3 van het Bal zijn aangewezen. Dat betekent dat de specifieke zorgplicht ook geldt voor activiteiten, waarvoor in hoofdstuk 4 en 5 voorschriften zijn opgenomen.

Artikel 2.11 van het Bal bestaat uit twee delen. Het eerste deel verplicht degene die de activiteit verricht om zorg te dragen voor bepaalde milieubelangen. Hoewel de zorgplicht een open norm is en moet blijven, wordt in het tweede deel van het artikel nader geconcretiseerd waaruit die zorgplicht in ieder geval bestaat. Dit geeft een handvat aan degene die de activiteit verricht om de vereiste zorg in te vullen. Het betreft geen uitputtende concretisering.

In het algemeen zal de specifieke zorgplicht niet overtreden worden als de activiteit op de gebruikelijke manier wordt uitgevoerd. De specifieke zorgplicht verbiedt handelingen waarvan duidelijk is dat deze niet toegestaan kunnen worden en iedereen zou moeten weten dat ze niet door de beugel kunnen.

Aan deze vergunning zullen geen voorschriften worden verbonden voor activiteiten of aspecten, die al voldoende worden gedekt door de specifieke zorgplicht. Daar waar deze volgens ons in een specifiek geval onvoldoende duidelijkheid biedt, is de specifieke zorgplicht nader ingevuld met vergunningvoorschriften. Vergunningvoorschriften zijn ook gesteld als dat verplicht is op grond van paragraaf 8.5.2 van het Bkl. Dit is in de volgende hoofdstukken per milieuaspect uitgewerkt.

4. AFVALSTOFFEN

4.1. Afvalstoffen algemeen

4.1.1. Grondstoffengebruik en afvalafvalpreventie

Het verminderen van grondstofgebruik is één van de hoofddoelstellingen van het afvalstoffenbeleid. In het onderwerp 'Grondstoffengebruik en afvalpreventie' van het Circulair Materialenplan, hierna aangeduid als het CMP, is het beleid uitgewerkt voor grondstoffengebruik en afvalpreventie. De uitwerking van grondstoffengebruik en afvalpreventie vindt voornamelijk plaats via het Nationaal programma Circulaire Economie (NPCE). In het CMP is de 'Handreiking grondstoffengebruik en afvalpreventie in de omgevingsvergunning' opgenomen. In de bijlage van de handreiking zijn de milieubelastende activiteiten opgenomen waarvoor de aanvraagvereisten van artikel 7.27 Omgevingsregeling gelden.
Op grond van artikel 8.10 Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) (vaststelling van de beste beschikbare technieken) en artikel 8.29 Bkl kan het bevoegd gezag voorschriften in omgevingsvergunningen opnemen om invulling te geven aan dit aspect.

In alle bedrijfsprocessen kunnen mogelijkheden bestaan om het ontstaan van afvalstoffen en het - directe of indirecte - gebruik van grondstoffen terug te dringen of de bestaande grondstoffen te vervangen door duurzame alternatieven. Zowel het beperken van de hoeveelheid afvalstoffen als het terugdringen van de hoeveelheid grondstoffen levert direct een financiële besparing op.
Uitgangspunt voor alle bedrijven is dat het ontstaan van afval moet worden voorkomen of beperkt.
Binnen de milieubelastende activiteit ontstaan onder meer de volgende afvalstoffen: huishoudelijk afval, papier, metaal, glas, plastic, gft, verfresten.

Gezien de geringe hoeveelheid vrijkomende afvalstoffen, zoals weergegeven in bovenstaande tabellen, concluderen wij dat grondstoffengebruik en afvalpreventie relevant is.
Vergunninghouder heeft echter al de nodige maatregelen getroffen zoals:

- Het gescheiden inzamelen en afvoeren naar erkende inzamelaars.

Gezien de getroffen maatregelen zijn wij van mening dat verdere maatregelen niet mogelijk zijn. Wij vinden het daarom niet nodig om een onderzoek dan wel aanvullende maatregelen voor te schrijven.

5. WATERBESPARING

5.1. Waterbesparing

5.1.1. Algemeen

De winning van drinkwater kost geld, grondstoffen en energie. Het zuinig gebruik van drinkwater vormt dan ook onderdeel van de oogmerken van de regels over milieubelastende activiteiten (het zuinig gebruik van energie en grondstoffen). Het gebruik van drinkwater als proceswater moet zoveel mogelijk worden beperkt tot die processen waarvoor water van een bepaalde kwaliteit noodzakelijk is. Het gebruik van drinkwater als koelwater bijvoorbeeld moet zoveel mogelijk worden voorkomen.

5.1.2. Grondwater

Voor het onttrekken van grondwater is veelal een vergunning benodigd. Dit is geregeld in afdeling 16.3 van het Bal of de waterschap verordening, en is een wateractiviteit. Wij mogen daarom in deze vergunning geen eisen stellen aan de winning van grondwater.

Het Bkl verplicht ons echter wel te toetsen of grondstoffen doelmatig worden gebruikt. Ook moet worden voorkomen dat afvalwater ontstaat en als dat niet mogelijk is, moet afvalwater doelmatig worden beheerd.
Het grondwater wordt gebruikt voor reiniging, spoel- en was- en spuiwater van de luchtwassers. Er zijn geen alternatieven beschikbaar. Wij zijn daarom van mening dat het in deze situatie niet nodig om voorschriften met betrekking tot beperking van het grondwaterverbruik in de vergunning op te nemen.

5.1.3. Drinkwaterverbruik (leidingwater)

Binnen de bedrijfsprocessen wordt 4200 m^3/jaar grondwater verbruikt. Wij zijn daarom van mening dat het in deze situatie niet nodig is om voorschriften met betrekking tot beperking van het grondwaterverbruik in de vergunning op te nemen.

6. DIERENVERBLIJVEN EN EMISSIE

6.1. Dieraantallen en (huisvestings)systemen vergund

In tabel 1 zijn het aantal dieren, de ammoniakemissie (kg NH_3 per jaar), de geuremissie (OU_E/s) en de fijnstofemissie (gram PM_{10} per jaar) weergegeven op basis van de geldende vergunning. De emissiefactoren zijn per dierplaats. Het maximale aantal te houden dieren is gelijk aan het aantal dierplaatsen.

Tabel 1 geldende vergunning.

				Ammoniakemissie		Geuremissie		Fijnstofemissie	
Stal	**Code**	**Diercategorie / huisvestingssysteem en indien van toepassing aanvullende techniek / nummer systeembeschrijving**	**Aantal dieren**	**Ammoniak-emissie-factor**	**Totaal ammoniak**	**Geur-emissie-factor**	**Totaal geur**	**Fijnstof-emissie-factor**	**Totaal fijnstof**
2	HD2.100	Kraamzeugen (inclusief biggen tot spenen), overige huisvestingssystemen	105	8,3	872	27,9	2.930	160	16.800
2	HD2.12	Kraamzeugen (inclusief biggen tot spenen), mestpan met water- en mestkanaal OW 2010.07.V1	14	2,9	41	27,9	391	160	2.240
3	HD5.100+ LW4.1	Vleesvarkens van 25 kg en meer, overige huisvestingssystemen i.c.m. biologisch luchtwassysteem met watergordijn OW 2009.12.V1	1.320	0,45	594	12,65	16.698	30	39.600
4	HD5.100 +LW1.1,	Vleesvarkens van 25 kg en meer, overige huisvestingssystemen i.c.m. biologisch luchtwassysteem OW 2007.03.V1	1.628	0,9	1.465	12,65	20.594	38	61.864
5	HD3.100	Guste en dragende zeugen, overige huisvestingssystemen	240	4,2	1.008	18,7	4.488	175	42.000
5	HD4.100	Dekberen van 7 maanden en ouder, overige huisvestingssystemen	2	5,5	11	18,7	37	180	360
5	HD3.100 +LW1.1,	Guste en dragende zeugen, overige huisvestingssystemen i.c.m. biologisch luchtwassysteem OW 2007.03.V1	198	1,26	249	10,29	2.036	43	8.514

6	HD1.100	Gespeende biggen minder dan 25 kg, overige huisvestingssystemen	1.520	0,69	1.049	7,8	11.856	74	112.480
6	HD5.100	Vleesvarkens van 25 kg en meer, overige huisvestingssystemen	110	3	330	23	2.530	153	16.830
6	HA2.100	Vrouwelijk jongvee jonger dan twee jaar, fokstieren jonger dan 2 jaar, overige huisvestingssystemen	48	4,4	211	0	0	38	1.824
		Totaal			**5.830**		**61.560**		**302.512**

6.2. Dieraantallen en (huisvestings)systemen aanvraag

Het aantal dieren waarvoor vergunning wordt gevraagd, de ammoniakemissie (kg NH_3 per jaar), de geuremissie (OU_E/s) en de fijnstofemissie (gram PM_{10} per jaar) zijn in tabel 2 weergegeven. De emissiefactoren zijn per dierplaats. Het maximale aantal te houden dieren is gelijk aan het aantal dierplaatsen.

Tabel 2 aangevraagde vergunning.

				Ammoniakemissie		**Geuremissie**		**Fijnstofemissie**	
Stal	**Code**	**Diercategorie / huisvestingssysteem en indien van toepassing aanvullende techniek / nummer systeembeschrijving**	**Aantal dieren**	**Ammoniak-emissie-factor**	**Totaal ammoniak**	**Geur-emissie-factor**	**Totaal geur**	**Fijnstof-emissie-factor**	**Totaal fijnstof**
2	HD2.100	Kraamzeugen (inclusief biggen tot spenen), overige huisvestingssystemen	105	8,3	872	27,9	2.930	160	16.800
2	HD2.100 + LW.4.1	Kraamzeugen (inclusief biggen tot spenen), overige huisvestingssytemen i.c.m. biologisch luchtwassysteem met watergordijn OW 2009.12.V1	28	1,245	35	15,35	430	32	896
2	HD2.12	Kraamzeugen (inclusief biggen tot spenen), mestpan met water- en mestkanaal, (OW 2010.07.V1)	14	2,9	41	27,9	391	160	2.240
3	HD5.100 + LW4.1	Opfokzeugen van 25 kg en meer, overige huisvestingssystemen i.c.m. biologisch luchtwassysteem met watergordijn OW 2009.12.V1	280	0,45	126	12,65	3.542	30	8.400
3	HD5.100 + LW4.1	Vleesvarkens van 25 kg en meer, overige huisvestingssystemen i.c.m.	200	0,45	90	12,65	2.530	30	6.000

		biologisch luchtwassysteem met watergordijn OW 2009.12.V1							
3	HD1.100 + LW4.1	Gespeende biggen minder dan 25 kg, overige huisvestingssystemen i.c.m. biologische luchtwassysteem met watergordijn OW 2009.12.V1	2400	0,1035	248	4,29	10.296	14	33.600
4	HD5.100 + LW1.1	Vleesvarkens van 25 kg en meer, overige huisvestingssystemen i.c.m. biologisch luchtwassysteem OW 2007.03.V1	1.628	0,9	1.465	12,65	20.594	38	61.864
5	HD3.100	Guste en dragende zeugen, overige huisvestingssystemen	240	4,2	1.008	18,7	4.488	175	42.000
5	HD4.100	Dekberen van 7 maanden en ouder, overige huisvestingssystmen	2	5.5	11	18,7	37	180	360
5	HD5.100 + LW1.1, biologische luchtwasser	Opfokzeugen van 25 kg en meer, overige huisvestingssystemen i.c.m. biologisch luchtwassysteem OW 2007.03.V1	40	0,9	36	12,65	506	38	1.520
5	HD3.100 + LW1.1	Guste en dragende zeugen, overige huisvestingssystemen i.c.m. biologisch luchtwassysteem OW 2007.03.V1	198	1,26	249	10,29	2.036	43	8.514
		Totaal			**4.181**		**47.780**		**182.194**

6.3. Toepassing (huisvestings)systemen

In een deel van de stallen worden emissiearme huisvestingssystemen en/of aanvullende technieken toegepast waarbij is verwezen naar een nummer van een systeembeschrijving. De uitvoering van deze emissiearme huisvestingssystemen en aanvullende technieken in de stallen met de nummers 2, 3, 4, 5 moeten overeenkomen met de beschrijving van dat emissiearme huisvestingssysteem en/of de betreffende aanvullende techniek. Dit is opgenomen in artikel 4.5 van de Omgevingsregeling, artikel 4.817 van het Bal verwijst hiernaar.
Op basis van de gegevens bij de aanvraag is vastgesteld welke huisvestingssystemen en aanvullende technieken in de aanvraag zijn opgenomen. Deze systemen en technieken zijn vermeld in tabel 2. Voor de berekening van de emissies uit de dierenverblijven kan terecht van de in deze tabel opgenomen emissiefactoren worden uitgegaan.
Doordat artikel 4.817 een rechtstreekse werking heeft zijn voor dit onderdeel geen voorschriften met betrekking tot de uitvoering en het gebruik in de vergunning opgenomen. Wel is in de voorschriften opgenomen dat voor het in gebruik nemen van deze stallen de omgevingsdienst in de gelegenheid moet worden gesteld om een controle uit te voeren. Deze controle ziet toe op de uitvoering van het systeem en is bedoeld om vast te stellen dat wat is gerealiseerd ook overeenkomt met de systeembeschrijving van het betreffende systeem.

7. BESTE BESCHIKBARE TECHNIEKEN

In het belang van het bereiken van een hoog niveau van bescherming van het milieu moeten aan de vergunningvoorschriften worden verbonden, die nodig zijn om de nadelige gevolgen die de MBA voor het milieu kan veroorzaken, te voorkomen of, wanneer dat niet mogelijk is, zoveel mogelijk – bij voorkeur bij de bron – te beperken en ongedaan te maken. Daarbij wordt ervan uitgegaan dat bij het uitoefenen van de MBA ten minste de voor die MBA in aanmerking komende beste beschikbare technieken (BBT) worden toegepast.

Bij het bepalen van de BBT moet rekening gehouden worden met de BBT-conclusies en informatiedocumenten in bijlage XVIII, onder A, van het Bkl.

7.1. IPPC-installatie

De Europese richtlijn industriële emissies (RIE) geeft milieueisen voor de installaties die genoemd staan in de bij de richtlijn behorende bijlage I. Wanneer een installatie daar genoemd is, spreken we van een IPPC-installatie. Voor veehouderijen vallen de volgende installaties onder de werking van de RIE:

- Meer dan 40.000 plaatsen voor pluimvee, of;
- Meer dan 2.000 plaatsen voor vleesvarkens (van meer dan 30 kg), of;
- Meer dan 750 plaatsen voor zeugen.

De activiteit waarvoor vergunning wordt aangevraagd, heeft betrekking op de realisatie van een bedrijf met 905 dierplaatsen voor zeugen. Hiermee wordt de ondergrenswaarde van 750 plaatsen voor zeugen overschreden waardoor de installatie moet worden aangemerkt als een IPPC-installatie. Het toetsingskader wordt gevormd door de betreffende artikelen van de Omgevingswet waarin de RIE is geïmplementeerd.

7.2. BBT-documenten

Er moet worden voldaan aan de BBT-conclusies voor de hoofdactiviteit en aan andere relevante BBT-conclusies. Op grond van de beoordelingsregels van het Bkl moet voor het bepalen van BBT voor de installaties en processen binnen de MBA aanvullend een toetsing plaatsvinden aan relevante aangewezen informatiedocumenten. Met betrekking tot het bepalen van BBT bij het toetsen aan de BBT-conclusies bij vergunningverlening moet het bevoegd gezag bij het toetsen aan de BBT-conclusies de actualiteit hiervan nagaan ten aanzien van de ontwikkelingen van BBT die sinds het vaststellen van de BBT-conclusies hebben plaatsgevonden. Bronnen voor ontwikkelingen ten aanzien van BBT zijn onder andere de concepten van herziene BREF's.

Wij hebben rekening gehouden met de volgende BBT-conclusies:

Categorie in bijlage 1 RIE	**Belangrijkste BBT-conclusies**	**Ook van belang zijnde BBT-conclusies / BREF's**
6.6 Intensieve pluimvee- of varkenshouderij: a. met meer dan 40 000 plaatsen voor pluimvee; b. met meer dan 2 000 plaatsen voor mestvarkens (van meer dan 30 kg), of; c. met meer dan 750 plaatsen voor zeugen.	BBT conclusies voor intensieve pluimvee- of varkenshouderij	BREF Op- en overslag bulkgoederen (BREF EFS) BREF Energie-efficiëntie

Naast de BBT-conclusies hebben wij rekening gehouden met de volgende in bijlage XVIII van het Bkl aangewezen informatiedocumenten over BBT:

- Bodembescherming; combinaties van voorzieningen en maatregelen (BB-CVM), Versie 2020-01, april 2020;
- Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen 15 (PGS 15): Opslag van verpakte gevaarlijke stoffen, augustus 2021;
- Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen 30 (PGS 30): Vloeibare brandstoffen in bovengrondse tank- en afleverinstallaties, augustus 2021

De geactualiseerde versie van PGS 15 is nog niet aangewezen in bijlage II van de Omgevingsregeling als BBT-informatiedocument. Omdat verwacht wordt dat dit binnen een redelijke termijn gaat gebeuren hebben wij getoetst aan versie 2025 versie 1.1 (april 2026) .

Een verdere beschouwing van de BBT is terug te vinden bij de afzonderlijke toetsing van de relevante milieucomponenten.
In dit hoofdstuk is specifiek ingegaan op de BBT-conclusies.

7.3. BBT-conclusies

7.3.1. BBT-conclusies voor intensieve pluimvee- of varkenshouderij

De BBT-conclusies voor intensieve pluimvee- of varkenshouderij, zoals op 21 februari 2017 gepubliceerd door de Europese Commissie, bevatten de volgende aspecten.

Milieubeheerssystemen
Een milieubeheerssysteem heeft tot doel om de algehele milieuprestaties van de veehouderij te verbeteren. Het gaat dan onder meer om het opstellen van een milieubeleid, de planning, vaststelling en uitvoering van procedures en het controleren van de prestaties en het nemen van corrigerende maatregelen. Dit aspect vertaalt zich in de zin van een verplichte boekhouding, waarin onder meer water- en energieverbruik, hoeveelheid veevoer en de hoeveelheid afval en meststoffen worden bijgehouden.
Hiervoor gelden de registratieverplichtingen voor veevoer en mest op grond van het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet, de onderhoudsvoorschriften zoals deze zijn opgenomen in het Bal (huisvestingssystemen en luchtwassystemen) en de registratievoorschriften in deze vergunning en het Bal (dieraantallen, energie, water en afval).

Goede bedrijfspraktijken
Dit aspect vertaalt zich in de ligging van de installatie, noodplannen, voorlichting en opleiding van personeel en het onderhouden van installaties. Hiervoor gelden de voorschriften zoals deze zijn opgenomen in het Bal (voor zover dit van toepassing is) en deze vergunning. Daarnaast zijn hiervoor regels opgenomen in de Arbeidsomstandighedenwet (Arbowet). Dit geldt voor de voorlichting en opleiding van personeel en het onderhoud van gereedschap, machines en installaties (arbeidsmiddelen). Om veilig en gezond te kunnen werken dienen arbeidsmiddelen in goede staat te verkeren en op de juiste wijze te worden gebruikt. Opleiding en voorlichting van personeel is standaard bedrijfspraktijk. Voor specifieke installaties zijn controlevoorschriften opgenomen in het Bal (voor zover dit van toepassing is) en deze vergunning.
Een ander onderdeel van een goede bedrijfspraktijk is het zodanig situeren van activiteiten om overlast naar de omgeving te beperken. Dit vindt zijn uitwerking in de verschillende toetsingskaders die in deze beoordeling zijn behandeld.
Verder gaat het om het zodanig opslaan van dode dieren dat emissies worden voorkomen of verminderd. De regels voor het opslaan van dode dieren (kadavers) staan in de Regeling dierlijke producten. In de omgevingsvergunning is geen verdere toets nodig.

Voedingsbeheer (stikstof- en fosforuitscheiding met bijbehorende monitoring)
De uitstoot van mineralen uit mest, waar dit aspect betrekking op heeft, is geïmplementeerd in de Meststoffenwet en behoeft in de omgevingsvergunning geen verdere toets. Met een normale landbouwpraktijk wordt voldaan aan deze BBT. Monitoring vindt op landelijk niveau plaats.

Water (efficiënt gebruik van water/ productie afvalwater/ emissies via afvalwater)
In de BBT-conclusies worden een aantal waterbesparende maatregelen en afvalwater beperkende technieken beschreven. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om het gebruik van hogedrukreinigers welke zuiniger zijn bij het schoonspuiten van stallen, het ijken, controleren en onderhouden van de drinkwaterinstallatie, het bijhouden van het waterverbruik en de vervuilde zones van het erf zo klein mogelijk te houden. Hiervoor gelden de voorschriften zoals deze zijn opgenomen in het Bal (zorgplicht). Een aantal technieken zijn onderdeel van een normale landbouwpraktijk. Verder wordt voor het waterverbruik en de besparende maatregelen verwezen naar de toetsing zoals elders in de beoordeling van de aanvraag is opgenomen. Voor het uitrijden van afvalwater en voor het lozen van afvalwater met meststoffen gelden eveneens de voorschriften uit het Bal.

Efficiënt gebruik van energie (energiebesparing)
In de BBT-conclusies worden enkele aspecten als isolatiewaarden in stallen, ventilatiewijzen en verlichting beschreven. Voor het energieverbruik en de besparende maatregelen wordt verder verwezen naar de toetsing zoals elders in de beoordeling van de aanvraag is opgenomen. Met het voldoen aan de energiebesparingsverplichting, die in deze vergunning is opgenomen als voorschrift, wordt aan BBT voldaan.

Geluid (geluidsbeheerplan en geluidemissies)
Het is BBT om een geluidsbeheerplan op te zetten en na te leven en om één of een combinatie van de technieken te gebruiken om geluidsemissies te voorkomen of te beperken. Een geluidsbeheersplan is alleen van toepassing wanneer geluidshinder wordt verwacht of is aangetoond. Dit is geïmplementeerd in de vergunningverlening door de toetsing aan de Handleiding meten en rekenen industrielawaai (handreiking). Op basis van deze toetsing wordt geluidshinder voorkomen. Wanneer niet aan de vergunningvoorschriften wordt voldaan, die volgen uit de toetsing aan de handreiking, wordt daarop gehandhaafd. Het maken van een geluidsbeheerplan is daarom niet nodig.

Voor het voldoen aan BBT voor het voorkomen of verminderen van geluidsemissie moeten één of een combinatie van technieken worden toegepast.
Uit de aanvraag blijkt (zie akoestisch onderzoek) dat hoogrenderende ventilatoren en luchtwassers, met dempende werking op het geluid van de ventilatoren, zijn toegepast.

Door het volgen van het omgevingsplan en het toepassen van de aangegeven technieken wordt aan deze BBT voldaan. Voor een verdere beschouwing van de geluidsemissies wordt hier volstaan met een verwijzing naar het hoofdstuk ‘Geluid’.

Huisvesting (stofemissies (grof en fijnstof) voorkomen/ geurbeheersplan inclusief bijbehorende monitoring/ geuremissies voorkomen/ ammoniakemissie)
In de BBT-conclusies zijn, voor wat betreft de diercategorieën waarvoor voldoende bewezen technieken zijn ontwikkeld, huisvestingssystemen beschreven welke voldoen aan het criterium BBT. De passende maatregelen tegen verontreiniging zijn voor de vergunninghouder hierbij niet alleen op het gebruik van de stallen van toepassing, maar ook op de kosten, bouwwijze, ontwerp, onderhoud en ontmanteling ervan. Hierbij spelen de emissies van ammoniak, geur, stof en geluid een rol, maar ook het energieverbruik en het afvalwater zijn afwegingscriteria.

In onderhavige situatie worden bij de kraamzeugen, opfokzeugen, vleesvarkens, gespeende biggen en guste/dragende zeugen een emissiearm huisvestingssysteem met inbegrip van aanvullende technieken toegepast. Uit de beoordeling hierna onder het kopje ‘*BBT-dierenverblijven voor ammoniak (hoofdstuk* 8 *Ammoniakemissie uit dierenverblijven) en BBT-dierenverblijven voor fijnstof (hoofdstuk* 10 *Emissie fijnstof uit dierenverblijven)*’ blijkt dat de toegepaste emissiearme huisvestingssystemen met inbegrip van een aanvullende techniek voldoen aan het criterium dat het toepassen van de BBT vereist (toetsing op basis van het Bal).

Hieronder zijn de verschillende onderdelen uitgewerkt:

- Stofemissies (grof en fijnstof) voorkomen

Met betrekking tot de stofemissie moet in elke stal één of een combinatie van technieken worden gebruikt. Het gaat hier om technieken om het ontstaan van stof te voorkomen, de concentratie van stof in de stal te verminderen en de uitstoot van stof te verminderen (verlagen stofconcentratie in de lucht uit de stal). Niet alle beschikbare fijnstof technieken zijn in de BBT-conclusie genoemd, zoals een nageschakelde droogtunnel of warmtewisselaars. Deze technieken zijn echter gelijkwaardig of beter dan andere in de BBT-conclusie genoemde technieken en kunnen daarom ook worden toegepast.
Door meerdere stallen aan te sluiten op een luchtwassysteem is aan deze BBT voldaan. Er worden meerdere technieken toegepast.

- Geurbeheersplan inclusief bijbehorende monitoring

Met betrekking tot geur is het BBT om bij een (bijna) overbelaste situatie of bij een historie van klachten op geurgevoelige objecten een geurbeheersplan te maken, uit te voeren en te evalueren. Aan de bijbehorende monitoring wordt voldaan door het toepassen van een geurberekening met V-stacks vergunning met gebruikmaking van de emissiefactoren (voor huisvestingssystemen) en reductiepercentages (voor aanvullende technieken) uit de bijlagen V en VI van de Omgevingsregeling.
De beoordeling van de geurbelasting is hierna uitgewerkt in het hoofdstuk ‘Geurhinder uit dierenverblijven’.

De geurbelasting op geurgevoelige objecten is lager dan of gelijk aan de norm voor geurbelasting. Ook is geen sprake van een klachtenpatroon met betrekking tot geurhinder dat is veroorzaakt door dit bedrijf. In deze situatie is het opstellen van een geurbeheersplan niet nodig.

- Geuremissies voorkomen

Voor het voldoen aan BBT voor het voorkomen van geuremissie moet een combinatie van de technieken worden toegepast. Op het gehele bedrijf wordt gebruik gemaakt van de technieken zoals beschreven in de tabel welke is opgenomen in hoofdstuk 9 van het document ‘2026 18-06 bbt aanv’ om geur zoveel mogelijk te beperken. Daarnaast zijn op het bedrijf verschillende luchtwassers geplaatst. Onderstaand is weergegeven welke stallen of gedeelten van stallen zijn voorzien van een luchtwasser.

Stal 2:
In deze stal worden kraamzeugen gehouden in twee verschillende huisvestingssystemen, overige huisvestingssystemen en kraamzeugen met mestpan en water- en mestkanaal. Het nieuw te realiseren gedeelte overige huisvestingssystemen wordt aangesloten op de luchtwasser van stal 3. In deze stal wordt gebruik gemaakt van een biologisch luchtwassysteem met watergordijn (OW2009.12.V1).
Stal 3:
In deze stal worden opfokzeugen, vleesvarkens en gespeende biggen gehouden. Deze volledige stal is gekoppeld aan een luchtwasser. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de biologisch luchtwassysteem met watergordijn (OW2009.12.V1).
Stal 4:
In deze stal worden vleesvarkens gehouden. De volledige stal is gekoppeld aan een luchtwassysteem. Dit systeem is een biologisch luchtwassysteem (OW2007.03.V1).
Stal 5:
Is voor het houden van guste en dragende zeugen, dekberen, opfokzeugen. De gehele stal bestaat uit overige huisvestingssystemen. Enkele afdelingen van deze stal zijn gekoppeld aan een luchtwassysteem. Dit zijn de afdelingen voor opfokzeugen en een deel van de guste en dragende zeugen. Het gedeelte met luchtwassysteem is een biologisch luchtwassysteem (OW2007.03.V1).

Door het toepassen van de combinatie van technieken als bovenstaand beschreven en het toepassen van de luchtwassystemen is aan deze BBT voldaan.

- Ammoniakemissie

Voor ammoniak wordt voldaan aan BBT wanneer wordt voldaan aan de regels voor het houden van landbouwhuisdieren in dierenverblijven uit het Bal.
Door het toepassen van een emissiearm huisvestingssysteem met inbegrip van aanvullende techniek in de stallen 2,3,4,5 is aan deze BBT voldaan.

Voor wat betreft de emissies van ammoniak, geur en fijnstof wordt hier verder volstaan met een verwijzing naar de volgende hoofdstukken waarin dit is beschouwd.

Opslag van vaste mest en drijfmest (emissies naar de lucht/ emissies naar water en bodem)
Voor de opslag van mest wordt onderscheid gemaakt in niet verpompbare (vaste mest, dikke mestfractie) en verpompbare of vloeibare mest (drijfmest, dunne mestfractie). Voor de vloeibare mest geldt dat deze in een afgedekte opslag moet worden bewaard (bijv. mestbassin of mestkelder). Voor de vaste mestopslagen geldt dat deze op een dichte vloer moet worden opgeslagen met percolaatopvang. Waar van toepassing gelden de voorschriften zoals deze zijn opgenomen in het Bal, het omgevingsplan.

Verwerking van mest op de boerderij (toepassen van mestverwerkingstechnieken)
Het mestbe-/verwerken is geen verplichting vanuit de BBT-conclusies, maar wanneer deze op bedrijfsniveau worden toegepast kunnen hieraan eisen worden gesteld. Afhankelijk van de lokale omstandigheden en regelgeving kan mestvergisting of mestscheiding al dan niet in combinatie met nitrificatie en denitrificatie van drijfmest als BBT worden beschouwd bij varkens.

Binnen deze locatie wordt mest gescheiden. Dit gebeurt enkele dagen per jaar, meestal in het voorjaar. Het scheiden vindt plaats in een gesloten systeem. In het akoestisch rapport is deze activiteit opgenomen. Er wordt voldaan aan BBT

Gehele productieproces (berekenen ammoniakemissie)
Met de verplichte registratie op grond van de meststoffenwet (aan- en afvoer mineralen) en de gegevens uit de (aanvraag) omgevingsvergunning wordt invulling gegeven aan deze BBT-conclusie.

Monitoring (monitoring ammoniak/ stof monitoren/ monitoren ammoniak en fijnstof emissies bij stallen met luchtzuiveringsinstallaties)/ monitoren overige parameters)
De BBT is om zowel ammoniakemissies als (fijn)stofemissies in de lucht te monitoren. Met het systeem van het berekenen van de ammoniak- en fijnstofemissie in de Omgevingsregeling wordt aan deze BBT-conclusie voldaan.
Het is BBT om een luchtzuiveringsinstallatie te bemeten volgens een protocol en daarnaast de werking van het systeem te monitoren. Met het systeem van het berekenen en meten van de emissies in de Omgevingsregeling en de monitoringseisen in het Bal voor luchtwassers en de monitoringseisen in systeembeschrijvingen wordt aan deze eis voldaan.
Het is BBT om diverse parameters te registreren. Dit kan ook als onderdeel van het milieubeheerssysteem (zie hiervoor).

7.3.2. BREF Op- en overslag bulkgoederen (BREF EFS)

De BREF EFS is van toepassing op de opslag, het transport en de verlading van vloeistoffen, vloeibare gassen en vaste stoffen bij IPPC-installaties onafhankelijk van de sector of industrie. Deze horizontale BREF gaat in op de emissies naar de lucht, bodem, water, waarbij de meeste aandacht uitgaat naar de emissies naar de lucht. De informatie met betrekking tot emissies van de opslag, handeling en transport van vaste stoffen is gericht op stof.
In de categorie specifieke BREF's (primaire BREF's) zijn ook technieken opgenomen voor op- en overslag. Die technieken zijn dan specifiek voor die branche. De specifieke maatregelen uit de primaire BREF's verdienen de voorkeur boven de generieke maatregelen uit de horizontale

BREF's. Zo zijn in de BBT-conclusies voor de intensieve pluimvee- of varkenshouderij specifieke maatregelen opgenomen voor de opslag van dierlijke mest.
Voor de opslag van verpakte gevaarlijke stoffen en de opslag van vloeistoffen en gassen in opslagtanks zijn voorwaarden gesteld in de PGS-richtlijnen. Deze zijn van toepassing op basis van de algemeen werkende regels in het Bal. De technische en organisatorische maatregelen uit de BREF EFS zijn verwerkt in deze Nederlandse BBT-documenten.

Voor de aangevraagde activiteiten en daarbij behorende voorzieningen zijn, rekening houdend met de in dit besluit opgenomen voorschriften, in overeenstemming met de in de BREF EFS genoemde BBT. De maatregelen staan in een redelijke verhouding tot de schaal van de installatie.

7.3.3. BREF Energie-efficiëntie

De BREF Energie-efficiency is van toepassing op alle IPPC-installaties, behalve degenen die vallen onder het systeem van Emissiehandel. Deze BREF bevat daarom richtsnoeren en conclusies inzake technieken voor energie-efficiëntie die voor alle onder de RIE vallende installaties in het algemeen als BAT-compatibel worden beschouwd. Deze BREF:

- Bevat geen specifieke informatie over processen en activiteiten in sectoren die onder andere BREF-documenten vallen;
- Stelt geen sectorspecifieke BBT vast.

Proces specifieke BAT voor energie-efficiëntie en daarmee samenhangende energieverbruiksniveaus worden in de desbetreffende verticale sectorspecifieke BREF-documenten gegeven. Voor het energieverbruik en de besparende maatregelen wordt verder verwezen naar de toetsing zoals elders in de beoordeling van de aanvraag is opgenomen. Hieruit volgt dat de aangevraagde en vergunde activiteiten met de in dit besluit opgenomen voorschriften in overeenstemming zijn met de BREF Energie-efficiëntie.

8. AMMONIAKEMISSIE UIT DIERENVERBLIJVEN

8.1. BBT dierenverblijven ammoniak

8.1.1. Toetsingskader

Voor zover het de toepassing van de BBT in de dierenverblijven betreft, is de aanvraag getoetst aan het Bal, artikelen 4.806, eerste lid, 4.807 en 4.818 tot en met 4.821.

Voor diercategorieën waarvoor het redelijk is om emissie-eisen te stellen zijn emissiegrenswaarden voor ammoniak opgenomen in het Bal. Het besluit geeft een goed beeld van de 'stand der techniek'. Het principe van het besluit is dat alleen huisvestingssystemen, met inbegrip van een aanvullende techniek, met een emissiefactor die lager is dan of gelijk is aan de emissiegrenswaarde zijn toegestaan. De diercategorie en het tijdstip waarop het dierenverblijf is opgericht bepalen of en welke emissiegrenswaarde van toepassing is. Wanneer een huisvestingsysteem met inbegrip van een aanvullende techniek voldoet aan de in het Bal gestelde eisen kan ervan worden uitgegaan dat dit huisvestingsysteem in combinatie met de aanvullende techniek een voor de installatie in aanmerking komende BBT is. Wanneer op basis van dit besluit geen emissiegrenswaarde van toepassing is moet elk huisvestingssysteem, met inbegrip van een aanvullende techniek, worden aangemerkt als de BBT.

8.1.2. Toetsing emissie-eis ammoniak op basis van het Bal

In tabel 3 is per diercategorie per stal de emissiegrenswaarde naast de emissiefactor van het aangevraagde huisvestingssysteem gezet.

Tabel 3 huisvestingssystemen aangevraagde situatie. Emissiefactor op basis van bijlage V (voor huisvestingssystemen) in combinatie met bijlage VI (voor aanvullende technieken) van de Omgevingsregeling en emissiegrenswaarde op basis van artikel 4.820 (varkens, kippen en kalkoenen) van het Bal.

Stal	Diercategorie / huisvestingssysteem en indien van toepassing aanvullende techniek / nummer systeembeschrijving		Aantal dieren	Emissiefactor (kg NH_3 per dierplaats per jaar)	Emissie-grenswaarde (kg NH_3 per dierplaats per jaar)	Kolom emissie-grenswaarde
2	Kraamzeugen (inclusief biggen tot spenen), overige huisvestingssystemen		105	8,3	2,9	A
2	Kraamzeugen (inclusief biggen tot spenen), overige huisvestingsystemen i.c.m. LW4.1, OW 2009.12.V1. Biologisch luchtwassysteem met watergordijn.		28	1,245	2,5	C
2	Kraamzeugen (inclusief biggen tot spenen) mestpan met water- en mestkanaal, OW 2010.07.V1.		14	2,9	2,9	A
3	Opfokzeugen van 25 kg en meer i.c.m. LW4.1, OW 2009.12.V1. Biologisch luchtwassysteem met watergordijn.		280	0,45	1,6	A
3	Vleesvarkens van 25 kg en meer i.c.m. LW4.1, OW 2009.12.V1. Biologisch luchtwassysteem met watergordijn.		200	0,45	1,6	A
3	Gespeende biggen minder dan 25 kg i.c.m. LW4.1, OW 2009.12.V1. Biologisch luchtwassysteem met watergordijn.		2400	0,1035	0,21	A
4	Vleesvarkens van 25 kg en meer i.c.m. LW4.1, OW 2009.12.V1. Biologisch luchtwassysteem met watergordijn.		1628	0,9	1,6	A
5	Guste en dragende zeugen		240	4,2	2,6	A
5	Dekberen van 7 maanden en ouder		2	5,5	5,5	1)
5	Opfokzeugen van 25 kg en meer i.c.m. LW1.1, OW 2007.03.V1. Biologisch luchtwassysteem.		40	0,9	1,1	C
5	Guste en dragende zeugen i.c.m. LW 1.1, OW 2007.03.V1. Biologisch luchtwassysteem.		198	1,26	2,6	A

1) Niet vastgesteld.
2) Niet van toepassing.

In de stallen 2,3,4 en 5 voor kraamzeugen, opfokzeugen, vleesvarkens en guste/dragende zeugen overschrijdt de emissiefactor van het huisvestingssysteem met inbegrip van een aanvullende techniek de emissiegrenswaarde niet. De uitvoering van deze stallen voldoet aan de eis van het toepassen van de BBT. Voor de diercategorie dekberen gelden geen emissiegrenswaarden. De voorgestelde huisvestingssystemen met inbegrip van een aanvullende techniek in stal 5 voldoet daarmee aan de eis van het toepassen van de BBT.

De huisvestingssystemen met inbegrip van een aanvullende techniek in een deel van de stallen 2 en 5 voor 105 kraamzeugen en 240 guste en dragende zeugen hebben een emissiefactor die boven de emissiegrenswaarde uit kolom A van tabel 4.820 in het Bal ligt. Deze dierenverblijven zijn opgericht voor 1 januari 2007. De betreffende huisvestingssystemen met inbegrip van een aanvullende techniek zijn in deze dierenverblijven voor 1 januari 2007 gerealiseerd en wijzigen niet. Het niet voldoen aan de emissiegrenswaarde uit kolom A van tabel 4.820 in het Bal wordt gecompenseerd door het toepassen van huisvestingssystemen met inbegrip van een

aanvullende techniek met een verdergaande emissiebeperking in andere dierenverblijven binnen de installatie, het 'intern salderen'. De installatie heeft in de gevraagde situatie een ammoniakemissie van 4181 kg per jaar (zie tabel 3). Wanneer alle huisvestingssystemen precies zouden voldoen aan de emissiegrenswaarden van het Bal, dan zou de installatie een ammoniakemissie hebben van 5505,7 kg per jaar (zie tabel 4). De ammoniakemissie in de aangevraagde situatie is niet groter dan deze berekende ammoniakemissie. Daarnaast voldoen alle na 1 juli 2015 opgerichte en de nog op te richten dierenverblijven afzonderlijk aan het Bal. De gehele installatie voor het houden van landbouwhuisdieren in dierenverblijven voldoet daarmee aan de eis van het toepassen van de BBT.

Tabel 4 ammoniakemissie aangevraagde situatie, als alle aangevraagde huisvestingssystemen precies voldoen aan de emissiegrenswaarde. Emissiegrenswaarde op basis van artikel 4.820 (varkens, kippen en kalkoeien) van het Bal.

			Ammoniakemissie	
Stal	**Diercategorie**	**Aantal dieren**	**Emissie-grenswaarde (kg NH_3 per dierplaats per jaar)**	**Totaal ammoniak**
2	Kraamzeugen (inclusief biggen tot spenen)	105	2,9	304,5
2	Kraamzeugen (inclusief biggen tot spenen)	28	2,5	70
2	Kraamzeugen (inclusief biggen tot spenen)	14	2,9	40,6
3	Opfokzeugen van 25 kg en meer	280	1,6	448
3	Vleesvarkens van 25 kg en meer	200	1,6	320
3	Gespeende biggen minder dan 25 kg	2400	0,21	504
4	Vleesvarkens van 25 kg en meer	1628	1,6	2604,8
5	Guste en dragende zeugen	240	2,6	624
5	Dekberen van 7 maanden en ouder	2	5,5[1])	11
5	Opfokzeugen van 25 kg en meer	40	1,6	64
5	Guste en dragende zeugen	198	2,6	514,8
	Totaal			5505,70

1) Niet vastgesteld, daarom is gerekend met de emissiefactor van het aangevraagde huisvestingssysteem met inbegrip van een aanvullende techniek.

8.1.3. Conclusie BBT-dierenverblijven

De dierenverblijven voldoen voor het onderdeel ammoniak aan de eisen van het Bal. Dit onderdeel is geen reden voor het weigeren van de gevraagde vergunning.

8.2. Ammoniakemissie dierenverblijven

8.2.1. Toetsingskader

Voor zover het de ammoniakemissie uit dierenverblijven betreft, is de aanvraag getoetst aan de direct werkende regel uit de Omgevingsverordening.

8.2.2. Toetsing

De dierenverblijven van onderhavige situatie liggen niet binnen een zone van 250 meter van een zeer kwetsbaar gebied. Voor deze installatie geldt op grond van de direct werkende regel uit de omgevingsverordening geen beperking met betrekking tot het ammoniakplafond. Aan het gestelde in de direct werkende regel uit de Omgevingsverordening wordt voldaan.

8.2.3. Conclusie ammoniakemissie uit dierenverblijven

De ammoniakemissie vanuit de dierenverblijven vormt geen reden de gevraagde vergunning te weigeren.

9. GEURHINDER UIT DIERENVERBLIJVEN

9.1. Toetsingskader

De aanvraag is getoetst aan het omgevingsplan Hardenberg, gepubliceerd op 12-03-2026.

In tabel 6 staan de normen voor de geurbelasting en afstandseisen die van toepassing zijn.

Tabel 6 geurnormen en afstandseisen

Ligging en aard geurgevoelig gebouw	Afstandseis / norm	Waarde
Geen onderdeel veehouderij		
In de bebouwde kom	Norm	4 OU_E/m^3
In het buitengebied	Norm	14 OU_E/m^3
In de bebouwde kom	afstand gevel	50 meter
In het buitengebied	afstand gevel	25 meter
Onderdeel veehouderij		
In de bebouwde kom	afstand emissiepunt	100 meter
In het buitengebied	afstand emissiepunt	50 meter
In de bebouwde kom	afstand gevel	50 meter
In het buitengebied	afstand gevel	25 meter

9.2. Toetsing geurhinder

De geurhinder, die afkomstig is van de installatie voor het houden van landbouwhuisdieren in dierenverblijven, is getoetst aan de normen voor de geurbelasting en de afstandseisen uit het omgevingsplan.

Wanneer in de gevraagde situatie aan de normen voor de geurbelasting en/of afstandseisen wordt voldaan, dan vormt geurhinder uit dierenverblijven geen weigeringsgrond voor de aanvraag.

9.3. Beoordeling dieren met geuremissiefactoren

Bij diercategorieën waarvoor geuremissiefactoren zijn vastgesteld in de Omgevingsregeling, moet met behulp van het verspreidingsmodel 'V-Stacks vergunning' de geurbelasting op het geurgevoelige gebouw worden bepaald. In afwijking hiervan moet tot geurgevoelige gebouwen die deel uitmaken van een andere veehouderij een vaste afstand worden aangehouden (artikel 22.100 lid d , van het omgevingsplan). Tot geurgevoelige gebouwen binnen een bebouwingscontour geur moet een afstand tenminste 100 meter worden aangehouden. Buiten een bebouwingscontour geur is deze afstand tenminste 50 meter.
Ook moet op grond van artikel 22.103 lid 1 een afstand tussen het geurgevoelige gebouw en de gevel van het dierenverblijf worden aangehouden. Deze afstand bedraagt tenminste 50 meter ten opzichte van geurgevoelige gebouwen binnen een bebouwingscontour geur en tenminste 25 meter ten opzichte van geurgevoelige gebouwen buiten een bebouwingscontour geur.
Wanneer het geurgevoelige gebouw een functionele binding heeft met de MBA zijn de vereiste afstanden op dat gebouw niet van toepassing.
Geurgevoelige gebouwen die op of na 19 maart 2000 hebben opgehouden deel uit te maken van een andere veehouderij worden nog steeds beschouwd als een geurgevoelig gebouw bij een veehouderij. Voor deze gebouwen wordt daarom niet getoetst aan een norm voor de geurbelasting, maar geldt een vereiste afstand. Ook voor een gebouw dat op of na 19 maart

2000 is gebouwd op een kavel die op dat tijdstip in gebruik was als veehouderij, en die is gebouwd in samenhang met het geheel of gedeeltelijk buiten werking stellen van deze veehouderij en in samenhang met de sloop van de bedrijfsgebouwen bij deze veehouderij, moet op grond van omgevingsplan (artikel 22.100) een vaste afstand worden aangehouden. Deze afstand bedraagt voor geurgevoelige gebouwen binnen een bebouwingscontour geur tenminste 100 meter en voor geurgevoelige gebouwen buiten een bebouwingscontour geur tenminste 50 meter.

Een berekening van de geurbelasting met het verspreidingsmodel 'V-Stacks vergunning' is bij de aanvraag gevoegd, zie het document ‘Onderbouwing milieubelastende activiteiten’ van 18 juni 2026. Uit de berekening blijkt dat er geen sprake is van overbelasting op de omliggende adressen.

9.4. Conclusie geurhinder dierenverblijven

De afstanden tot en de geurbelasting op geurgevoelige gebouwen vormen geen reden de gevraagde vergunning te weigeren.

10. EMISSIE FIJNSTOF UIT DIERENVERBLIJVEN

10.1. BBT dierenverblijven voor fijnstof

10.1.1. Toetsingskader

Voor zover het de toepassing van de BBT in de dierenverblijven betreft, is de aanvraag getoetst aan het Bal, artikelen 4.806, eerste lid, 4.807, 4.822 en 4.823.

Voor diercategorieën waarvoor het redelijk is om emissie-eisen te stellen voor fijnstof (PM_{10}) zijn emissiegrenswaarden opgenomen in het Bal. Het besluit geeft een goed beeld van de 'stand der techniek'. Het principe van het besluit is dat alleen huisvestingssystemen, met inbegrip van een aanvullende techniek, met een emissiefactor die lager is dan of gelijk is aan de emissiegrenswaarde zijn toegestaan. De diercategorie en het tijdstip waarop het dierenverblijf is opgericht bepalen of en welke emissiegrenswaarde van toepassing is. Wanneer een huisvestingsysteem met inbegrip van een aanvullende techniek voldoet aan de in het Bal gestelde eisen kan ervan worden uitgegaan dat dit huisvestingsysteem, met inbegrip van de aanvullende techniek(en), een voor de installatie in aanmerking komende BBT is. Wanneer op basis van dit besluit geen emissiegrenswaarde van toepassing is moet elk huisvestingssysteem, met inbegrip van een aanvullende techniek, worden aangemerkt als de BBT.

10.1.2. Toetsing emissie-eis fijnstof (PM_{10}) op basis van het Bal

Voor varkens en rundvee gelden geen maximale emissiewaarden. De voorgestelde huisvestingssystemen voldoen hiermee aan de eis van het toepassen van BBT.

10.1.3. Conclusie BBT-dierenverblijven

De dierenverblijven voldoen voor het onderdeel fijnstof aan de eisen van het Bal. Dit onderdeel is geen reden voor het weigeren van de gevraagde vergunning.

10.2. Luchtkwaliteitseisen

10.2.1. Toetsingskader

In afdeling 2.2 van het Bkl zijn omgevingswaarden gesteld aan de concentraties van een aantal stoffen in de buitenlucht op leefniveau, die wij als toetsingscriteria moeten hanteren. Deze omgevingswaarden hebben betrekking op de stoffen zwaveldioxide, stikstofdioxide, stikstofoxide, fijnstof ($PM_{2,5}$ en PM_{10}), benzeen, lood en koolmonoxide.

In beginsel dient ter beperking van de emissies BBT te zijn toegepast. Worden desondanks overschrijdingen van de omgevingswaarden verwacht en er is sprake van een in betekenende mate bijdrage van de MBA, dan moet worden gezocht naar aanvullende eisen of alternatieven, waardoor de bijdrage van de veehouderij per saldo niet groter wordt dan voor het te nemen besluit voor de vergunningverlening.
Op grond van de beoordelingsregels van het Bkl kan de vergunning alleen worden verleend, als aannemelijk gemaakt kan worden dat voldaan wordt aan (minimaal) één van de volgende criteria:

a. Er is geen sprake van een feitelijke of dreigende overschrijding van een omgevingswaarde;
b. Er is - al dan niet per saldo - geen verslechtering van de luchtkwaliteit;
c. De bijdrage aan de concentratie van een stof is 'niet in betekenende mate'.

10.2.2. Toetsing

De meest relevante luchtkwaliteitseisen voor veehouderijen hebben betrekking op fijnstof ($PM_{2,5}$ en PM_{10}). De stoffen stikstofdioxide en stikstofoxide komen voornamelijk vrij bij verbrandingsprocessen. Gezien de activiteiten van de veehouderij kan worden gesteld dat geen of nauwelijks stikstofdioxide en stikstofoxide worden uitgestoten. De andere genoemde stoffen (zwaveldioxide, benzeen, lood en koolmonoxide) zijn niet relevant bij een veehouderij. Aan de omgevingswaarden die voor deze stoffen zijn vastgesteld, is niet getoetst. Gezien de aard van het bedrijf (veehouderij) zullen deze niet worden overschreden.

Voor fijnstof zijn de volgende omgevingswaarden opgenomen:

- 24-uurgemiddelde omgevingswaarde van 50 $\mu g/Nm^3$ voor PM_{10}, waarbij geldt dat deze maximaal 35 keer per jaar mag worden overschreden;
- Kalenderjaargemiddelde omgevingswaarde van 40 $\mu g/Nm^3$ voor PM_{10};
- Kalanderjaargemiddelde omgevingswaarde van 25 $\mu g/Nm^3$ voor $PM_{2,5}$.

Voor het berekenen van de concentratie van $PM_{2,5}$ zijn nog niet in alle gevallen emissiefactoren bekend. Tot die tijd zal voor de beoordeling van $PM_{2,5}$ worden uitgegaan van een publicatie van het Planbureau voor de leefomgeving. Op basis van een onderzoek van het RIVM ("Attainability of $PM_{2,5}$ air quality standards, situation for the Netherlands in a European context, [redacted], [redacted] en [redacted] Planbureau voor de Leefomgeving, Bilthoven 2009) wordt geconcludeerd dat wanneer aan de omgevingswaarden voor PM_{10} wordt voldaan, dit ook geldt voor de omgevingswaarde voor $PM_{2,5}$. De veehouderijen zijn in het algemeen geen belangrijke bron van de uitstoot van fijnstof. Het aandeel $PM_{2,5}$ binnen de uitgestoten hoeveelheid PM_{10} bij volièrestallen voor pluimvee bedraagt ongeveer 6% (zie rapport: Maatregelen ter vermindering van fijnstofemissies uit de pluimveehouderij; effect van een oliefilm op het strooisel in voliérehuisvesting voor leghennen, ASG, Februari 2009, rapport 195). Als de luchtkwaliteit aan de omgevingswaarden voor PM_{10} voldoet, dan geldt dit ook voor de omgevingswaarde voor $PM_{2,5}$. Daarbij ligt de achtergrondconcentratie voor $PM_{2,5}$ in Nederland ruimschoots onder de omgevingswaarde.

In artikel 8.17 van het Bkl is opgenomen dat bij het exploiteren van een veehouderij (IPPC-installatie en andere milieubelastende installatie voor het houden van dieren) geen gebruik kan worden gemaakt van niet in betekende mate (NIBM) wanneer:

a. De emissie van PM_{10} vanuit de dierenverblijven meer bedraagt dan 800 kg per jaar, en;
b. De veehouderij in een aangewezen gebied ligt.

Het bedrijf waarvoor vergunning wordt gevraagd ligt niet in een aangewezen gebied en is niet aangewezen als bron.

Bij de aanvraag is een NIBM-toets gevoegd, zie het document '2026 18-06 bijlage milieu' van 18 juni 2026. Met het toepassen van een biologische/ gecombineerde luchtwasinstallatie/ worden maatregelen getroffen om de emissie van fijnstof (PM_{10}) uit dierenverblijven te reduceren.

Uit toetsing van onderhavige aanvraag blijkt dat de fijnstofemissie niet toeneemt ten opzichte van de geldende vergunning. Uit de 'Handreiking fijnstof en veehouderijen'[1] blijkt dat op een afstand van 70 meter een toename van de emissie fijnstof (PM_{10}) ten gevolge van een uitbreiding met 324.000 gram per jaar als NIBM kan worden beschouwd. De emissie van fijnstof (PM_{10}) van de veehouderij bedraagt niet meer dan 500 kg per jaar. Het is niet nodig om de immissieconcentratie van deze veehouderij samen met andere veehouderijen te berekenen.

10.2.3. Conclusie

De uitbreiding van de veehouderij draagt niet in betekenende mate bij aan de concentratie fijnstof in de buitenlucht. Luchtkwaliteit vormt geen reden de gevraagde vergunning te weigeren.

11. (VOLKS)GEZONDHEID EN VEEHOUDERIJ

Het aspect bestrijding van besmettelijke ziekten is een aspect dat primair zijn regeling vindt in andere wetgeving. Daarnaast blijft in het kader van verlening van een vergunning op basis van de Omgevingswet ruimte voor een aanvullende toets.
Bij een vergunningaanvraag is het van belang om de gezondheid van omwonenden van een veehouderij mee te nemen bij de besluitvorming, ook als daar geen centraal of wettelijk verankerd toetsingskader voor beschikbaar is. Met andere woorden, als door het in werking zijn van de veehouderij risico's voor de volksgezondheid kunnen ontstaan, moeten deze risico's als gevolg voor het milieu bij de beoordeling van de aanvraag worden betrokken.

11.1. Het toetsingskader

Op basis van alle tot nu toe bekende rapporten kunnen geen eenduidige conclusies worden getrokken om duidelijke uitspraken te kunnen doen over de onaanvaardbare gezondheidsrisico's van wonen in de buurt van veehouderijen. Dit wordt als zodanig ook bevestigd door alle tot nu toe gedane uitspraken door de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State en rechtbanken, waaruit blijkt dat er geen algemeen aanvaarde wetenschappelijke inzichten zijn om de volksgezondheid mee te nemen bij de verlening van de omgevingsvergunning milieu.
Voor het opstellen van één beoordelingskader is onvoldoende wetenschappelijke kennis aanwezig. Uit de onderzoeksrapporten kan geen relatie worden gelegd tussen de afstand tot veehouderijen en de gezondheidsrisico's voor omwonenden.

Op 7 juli 2016 verschenen de volgende onderzoeksrapporten[2]:

- Veehouderij en gezondheid omwonenden (VGO), RIVM, juli 2016, RIVM Rapport 2016-0058;
- Emissies van endotoxinen uit de Veehouderij: emissiemetingen en verspreidingsmodellering, Wageningen UR Livestock Research, juni 2016, rapport 959;
- Additionele maatregelen ter vermindering van emissies van bioaerosolen uit stallen: verkenning van opties, kosten en effecten op de gezondheidslasten van omwonenden, Wageningen UR Livestock Research, juni 2016, rapport 949.

Op 16 juni 2017 verscheen het onderzoeksrapport 'Veehouderij en Gezondheid omwonenden (VGO) (aanvullende studies); Analyse van gezondheidseffecten, risicofactoren en uitstoot van bio-aerosolen', een publicatie van het RIVM (RIVM Rapport 2017-0062, juni 2016)[3]. Vervolgens is op 8 oktober 2018 door het Nivel het onderzoeksrapport 'Veehouderij en Gezondheid

actualisering van gegevens uit huisartspraktijken 2014 – 2016' gepubliceerd[4]. Op 10 oktober 2019 is door het Nivel het onderzoeksrapport 'Veehouderij en Gezondheid Omwonenden III; Longontsteking in de nabijheid van geitenhouderijen in Gelderland, Overijssel en Utrecht' gepubliceerd[5]. Daarnaast is op 24 november 2021 door het Nivel het onderzoeksrapport 'Longontsteking in de nabijheid van geitenhouderijen in Noord-Brabant en Limburg: actualisering van gegevens uit huisartspraktijken 2017 – 2019' gepubliceerd[6]. Op 4 februari 2025 is door het RIVM het onderzoeksrapport 'Veehouderij en gezondheid omwonenden (VGO-III); Actualisatie epidemiologische studies 2014-2019, Onderzoek naar longontsteking rond geitenhouderijen 2018-2024' gepubliceerd[7]. Deze laatste vier rapporten zijn deelrapporten van een reeks vervolgonderzoeken in het kader van het onderzoeksprogramma Veehouderij en Gezondheid Omwonenden (VGO-III).

In het VGO-onderzoek is aangegeven dat gezondheidsrisico's aanwezig kunnen zijn bij met name pluimveehouderijen en in gebieden waar veel veehouderijen liggen (veedichte gebieden waar meer dan 15 veehouderijen binnen 1 km van een burgerwoning zijn gelegen). Het rapport 'Emissies van endotoxinen uit de Veehouderij' concludeert dat de grenswaarde, die door de Gezondheidsraad is vastgesteld voor endotoxine, overschreden wordt binnen 200 meter van een varkenshouderij en binnen 500 meter van een pluimveehouderij. Voor varkenshouderijen geldt dat de maatregelen, die genomen moeten worden om te voldoen aan bestaande normen voor fijnstof en geur, ook de emissie van endotoxine beperken. Voor pluimveehouderijen is de overschrijding van endotoxine zodanig dat aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn.
Het rapport 'Additionele maatregelen ter vermindering van emissies van bioaerosolen uit stallen' geeft inzicht in de maatregelen die door de ondernemer in stallen genomen kunnen worden om een extra reductie van de emissie van bioaerosolen te realiseren, boven op de reductie die al plaatsvindt door het toepassen van technieken om de fijnstof emissie te reduceren. In het rapport is ook een synthese uitgevoerd welke maatregelen op basis van de kosten en de behaalde reductie het meest perspectiefvol zijn.
In het aanvullend VGO-onderzoek (VGO-II) worden de conclusies uit het VGO-onderzoek van 2016 bevestigd. Verder laat dit aanvullend VGO-onderzoek tot een afstand van 1,5-2 km rondom een individuele geitenhouderij een verhoogde kans op longontsteking zien. De oorzaak van deze verhoogde kans op longontstekingen rondom geitenhouderijen kan door de onderzoekers niet worden aangegeven. De resultaten van het deelonderzoek naar longontsteking in de nabijheid van geiten- en pluimveehouderijen (VGO III) wijzen, net als de voorgaande onderzoeken, op een associatie tussen het wonen in nabijheid van een geitenhouderij en een verhoogd risico op longontsteking. Ook nu kon de directe oorzaak van deze verhoogde kans niet door de onderzoekers worden aangegeven. Het eerder gevonden verband tussen een verhoogde kans op het oplopen van een longontsteking en het wonen nabij een pluimveehouderij is in de nieuwe studie niet bevestigd (onderzochte jaren tussen 2014 en 2019).

11.2. De gevolgen van de aangevraagde activiteiten

Het toetsingskader naar aanleiding van de op 7 juli 2016 gepresenteerde onderzoeken, en de daarna beschikbaar gekomen vervolgonderzoeken, is in ontwikkeling. Een eenduidige tekst voor de beoordeling is nog niet beschikbaar. De landelijke handreiking 'Veehouderij en

[4] Op 22 oktober 2018 is dit rapport aangeboden aan de Tweede Kamer.

[5] Op 24 april 2020 is dit rapport aangeboden aan de Tweede Kamer.

[6] Op 24 november 2021 is dit rapport aangeboden aan de Tweede Kamer, zie https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2021/11/24/kamerbrief-bij-deelrapporten-onderzoeksprogramma-veehouderij-en-gezondheid-omwonenden.

[7] Veehouderij en gezondheid omwonenden (VGO-III); Actualisatie epidemiologische studies 2014-2019, Onderzoek naar longontsteking rond geitenhouderijen 2018-2024, RIVM, 2024, RIVM-rapport 2024-0167. Op 4 februari 2025 is dit rapport aangeboden aan de Tweede Kamer, zie https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2025/02/04/kamerbrief-over-onderzoeksrapport-veehouderij-en-gezondheid-omwonenden-vgo-iii.

Gezondheid' is in voorbereiding. De installatie voor het houden van landbouwhuisdieren in dierenverblijven wordt uitgebreid met een nieuwe aanbouwen van stallen voor kraamzeugen en opfokzeugen. Ten gevolge van de toename van het aantal dieren en de omvang van de activiteiten in de installatie, kunnen mogelijk gevolgen voor de volksgezondheid optreden.

11.3. Maatregelen en voorzieningen

Binnen de locatie zijn bepalingen vanwege de Wet dieren en de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren van toepassing. Deze bepalingen waarborgen dat dierziektes binnen de inrichting worden voorkomen, dan wel bestreden. Het gaat daarbij onder andere om het gebruik van bedrijfskleding, het naleven van een hygiëneprotocolen het schoonmaken en ontsmetten van veetransportwagens.
In het document onderbouwing Milieubelastende activiteiten staat beschreven welke maatregelen worden getroffen om de risico's ten gevolge van de verspreiding van zoönose te voorkomen of beperken.

11.4. Beoordeling en conclusie

De installatie voor het houden van landbouwhuisdieren in een dierenverblijf levert niet zodanige risico's op voor de volksgezondheid dat de vergunning om die reden moet worden geweigerd.

Voor zover gezondheidsrisico's kunnen ontstaan door geur-, fijnstof- of geluidemissie wordt erop gewezen dat voor deze emissies wettelijke toetsingskaders beschikbaar zijn. Aan de geldende normstellingen wordt voldaan (zie ook de overwegingen in de hoofstukken 'Geurhinder uit dierenverblijven', 'Geluid' en 'Emissie fijnstof uit dierenverblijven'). Gezondheidsrisico's door deze aspecten worden uitgesloten geacht.

12. OVERIG AGRARISCH

12.1. Mestbassin

Op de locatie van de veehouderij is een mestbassin aanwezig voor de opslag van drijfmest. Het bassin heeft een oppervlakte van 1444 m² en een inhoud van 2500 m³. Het gaat hier om een mestbassin dat niet is voorzien van een afdekking die als vloer kan functioneren en die geen onderdeel zijn van een (voormalig) dierenverblijf, werktuigenberging, opslagvoorziening of erfverharding. Overeenkomstig artikel 22.117 van het omgevingsplan moet het bassin op 50 meter vanaf een geurgevoelig object met functionele binding met dierenverblijf in de directe omgeving zijn gelegen. Voor een geurgevoelig object zonder functionele binding met een dierenverblijf in de directe omgeving is dit 100 meter. Omdat het bassin op ongeveer 225 meter tot een geurgevoelig object (Brinkweg 2) is gelegen, hoeft gezien de grootte van het bassin niet voor geuroverlast te worden gevreesd.

12.2. Opslag vaste mest

Op de locatie van de veehouderij is een opslag voor vaste mest aanwezig met een inhoud van minder dan 600 m³. Op grond van het Besluit Activiteiten Leefomgeving (BAL) is sprake van een vergunningsplichtige activiteit omdat de vaste mestopslag een functioneel ondersteunende activiteit is.

13. AGRARISCH AFVALWATER

13.1. Het toetsingskader

Het lozen van afvalwater vanuit een veehouderij op de riolering valt onder de reikwijdte van de Omgevingswet. Voor deze lozingen gelden in principe algemene regels die zijn opgenomen in het Bal.

13.2. De gevolgen van de aangevraagde activiteiten

Uit de veehouderij komen de volgende afvalwaterstromen vrij:

- Reinigingswater bij het reinigen van de dierenverblijven;
- Reinigingswater bij het schoonmaken en ontsmetten van veewagens;
- Spuiwater bij het wassen van de ventilatielucht in de biologische luchtwasser;
- Vrijkomende vloeistoffen afkomstig van het opslaan van vaste mest, champost of dikke fractie;
- Vrijkomende vloeistoffen afkomstig van het opslaan van vaste bijvoedermiddelen;
- Afvalwater afkomstig van het reinigen van voertuigen of werktuigen voor agrarische activiteiten;
- Overig afvalwater van huishoudelijke aard.

13.3. Maatregelen en voorzieningen

De maatregelen en voorzieningen voor de volgende lozingen zijn niet beoordeeld omdat hiervoor in het Bal in de aangegeven artikelen eisen zijn gesteld:

- Het lozen van afvalwater dat vrijkomt bij het reinigen van een dierenverblijf en bij het reinigen en ontsmetten van een veewagen (artikel 4.813);
- Het lozen van vrijkomende vloeistoffen afkomstig van het opslaan van vaste mest, champost of dikke fractie (artikel 4.839);
- Het lozen van vrijkomende vloeistoffen afkomstig van het opslaan van kuilvoer of vaste bijvoedermiddelen (artikelen 4.845 en 4.846);
- Het lozen van afvalwater dat vrijkomt bij het reinigen van voertuigen of werktuigen voor agrarische activiteiten (artikelen 4.891 tot en met 4.894);
- Het lozen van het spuiwater uit een luchtwassysteem (artikel 4.812);

13.4. Beoordeling en conclusie

Voor een aantal specifieke afvalwaterstromen gelden de eisen van het Bal. Doordat de aangegeven artikelen een rechtstreekse werking hebben worden geen voorschriften in de vergunning opgenomen.

14. BODEM

14.1. Inleiding

Voor wat betreft het aspect bodembescherming valt het bedrijf onder de regels van het Bal. Het betreft de algemene regels over diverse activiteiten die in hoofdstuk 4 van het Bal zijn opgenomen. In het kader van deze vergunning hoeven de volgende activiteiten niet te worden beoordeeld:

- Het reinigen van voertuigen of werktuigen voor agrarische activiteiten (artikelen 4.889 en 4.990);
- Opslaan van vaste mest, champost of dikke fractie (artikelen 4.837 en 4.838);
- Opslaan van drijfmest, digestaat of dunne fractie in een mestbassin (artikel 4.858);
- Opslaan van diesel in bovengrondse opslagtanks (artikelen 4.928 t/m 4.939);
- Dierenverblijven (artikel 4.811).
- Opslag van olie en vet
- Opslag van reinigings- en ontsmettingsmiddelen

De onderstaande bedrijfstak overstijgende activiteiten met gevolgen voor de bodem worden verricht. Ook deze zijn geregeld in het Bal, zodat ze in het kader van de vergunning niet hoeven te worden beoordeeld:

- Het op of in de bodem brengen van meststoffen (paragraaf 3.2.20).

14.2. Bodembeschermende voorziening

Op grond van de vergunningaanvraag komen wij tot de conclusie dat geen sprake is van bijzondere omstandigheden. Hierdoor is het niet noodzakelijk om af te wijken van de voorschriften uit paragraaf 5.4.2 Bal over bodem beschermende voorzieningen.

14.3. Beoordeling en conclusie

Met betrekking tot deze bodembedreigende activiteiten blijkt dat de beschreven combinatie van voorzieningen en maatregelen past binnen de BB-CVM.

15. ENERGIE

15.1. Algemeen

Als een MBA is aangewezen in afdeling 3.2 t/m 3.11 van het Bal en als er in de algemene regels voor die MBA verwezen wordt naar paragraaf 5.4.1 (regels over verduurzaming van het energieverbruik) gelden de volgende eisen op energiegebied

1. Klein gebruik energie, bij een jaarlijks energiegebruik van minder dan 50.000 kWh elektriciteit en minder dan 25.000 m³ aardgasequivalenten aan brandstoffen: er gelden geen andere verplichtingen dan de zorgplicht om het energieverbruik te verduurzamen of om informatie aan te leveren;
2. Groot gebruik energie, bij een jaarlijks gebruik tussen 50.000 kWh en 10.000.000 kWh elektriciteit of tussen 25.000 m³ en 170.000 m³ aardgasequivalenten aan brandstoffen en warmte: er moet voldaan worden aan de maatregelen ter verduurzaming van het energiegebruik uit artikel 5.15 en de informatieplicht uit artikel 5.15a van het Bal.
3. Zeer groot gebruik energie, bij een jaarlijks gebruik van meer dan 10.000.000 kWh elektriciteit en/ of meer dan 170.000 m³ aardgasequivalenten aan brandstoffen en warmte: er moet voldaan worden aan de maatregelen ter verduurzaming van het energiegebruik uit het artikel 5.15 en het energieonderzoek uit artikel 5.15b van het Bal.

Een omgevingsvergunning mag alleen worden verleend als aan de beoordelingsregels wordt voldaan uit artikel 8.9 van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). Op energiegebied betekent dit vooral dat de beste beschikbare technieken (BBT) worden toegepast, dat energie doelmatig gebruikt wordt, maatregelen ter verduurzaming van het energieverbruik zijn genomen en het afgeven van warmte aan lucht en water zo veel mogelijk beperkt wordt. De aangevraagde activiteit is getoetst aan deze beoordelingsregels. Omdat de aangevraagde activiteit onder de RIE valt, moeten de BBT's uit de hiervoor relevante Europese BREFs worden toegepast. Op energiegebied zijn dit altijd de BBT's uit de BREF Energy Efficiency (ENE).

Er wordt voor het aspect energie voldaan aan BBT.

Alle bedrijven hebben te voldoen aan de Erkende Maatregelenlijsten (EML). Van deze maatregelen is door de wetgever vastgesteld dat ze een terugverdientijd (TVT) hebben van vijf jaar of minder. Deze verplichting geldt voor de vergunninghouder op grond van het Bal. Om deze reden worden hiervoor geen voorschriften opgenomen in de vergunning.

In artikel 5.15, eerste lid, van het Bal is vastgelegd dat het bedrijf de verplichting heeft alle maatregelen ter verduurzaming van het eigen energiegebruik met een TVT van vijf jaar of minder uit te voeren. Dit zijn of maatregelen op basis van de van toepassing zijnde erkende maatregelenlijsten of maatregelen uit het (voor te schrijven) onderzoek naar maatregelen ter verduurzaming van het energiegebruik.

Bij het vaststellen van de terugverdientijd van een maatregel moet van de methodiek in bijlage XV van de Omgevingsregeling en de daar gehanteerde energieprijzen gebruik worden gemaakt.

Uit de aanvraag blijkt dat het jaarlijkse energiegebruik dat samenhangt met de activiteit binnen de grenzen voor grootgebruik ligt. Dit betekent dat de informatieplicht (artikel 5.15a Bal) van toepassing is.

16. GELUID

16.1. Algemeen

De bedrijfsactiviteiten hebben tot gevolg dat geluid wordt geproduceerd. Deze geluidsemissie wordt vooral veroorzaakt door de gebruikelijke activiteiten zoals onder meer ventilatoren, aan- en afvoer van voer, het rijden met voertuigen, het aan- en afvoeren van vee. Voornoemde activiteiten vinden al plaats op het bedrijf. De beoogde bedrijfsvoering zal naar verwachting niet leiden tot een significante wijziging van voornoemde activiteiten en daarmee niet tot een significante toename van het geluid vanwege het bedrijf.

16.2. Akoestisch onderzoek

In het kader van de beoordeling of het bedrijf niet op ontoelaatbare wijze geluidshinder teweegbrengt is gebruikgemaakt van de regels over geluid door activiteiten van paragraaf 22.3.4 van het Omgevingsplan van de gemeente Hardenberg.
Voor het bedrijf is een akoestisch onderzoek uitgevoerd (Tecmap, 22 oktober 2025). In dat akoestisch onderzoek is onder meer uitgegaan van de realisatie van een stal die geen deel meer uit zal maken van de nu beoogde bedrijfsvoering. Betoogd kan worden dat daarmee een worst case-beeld wordt geschetst van de bedrijfssituatie. In het akoestisch onderzoek, waar de stal welke in deze vergunning buiten gebruik gaat deel van uitmaakt, is aangetoond dat aan de richtwaarden voor geluid in het Omgevingsplan wordt voldaan. Hierdoor is aannemelijk dat dit ook in de beoogde bedrijfssituatie, te weten: zonder het in gebruik hebben van die stal, zal gelden. Op grond hiervan wordt overwogen dat geen nieuw akoestisch onderzoek hoeft te worden opgesteld om de beoogde bedrijfssituatie te onderbouwen. Er kan worden voldaan aan de voorschriften van het Omgevingsplan van gemeente Hardenberg.

17. OVERIGE WETGEVING

17.1. European pollutant release and transfer register (E-PRTR)

De binnen de MBA uitgevoerde activiteiten vallen onder de werkingssfeer van de EG-verordening PRTR. Uit tabel 2 in het hoofdstuk ‘Dierenverblijven en emissie’ blijkt dat de in de bijlage V van het Bal genoemde drempelwaarden niet wordt overschreden. De aangevraagde vergunning waarborgt dat additionele emissies zijn uitgesloten.

17.2. Andere regels en wetten

Het verlenen van deze vergunning houdt niet in dat is voldaan aan de bepalingen die in andere wetten en regels (zoals een besluit op basis van de Wet dieren) zijn gesteld dan wel op grond hiervan worden voorgeschreven.

18. CONCLUSIE

Vanuit het toetsingskader dat betrekking heeft op de milieubelastende activiteiten kan worden geconcludeerd, dat de omgevingsvergunning kan worden verleend. In deze beschikking zijn de voor deze milieubelastende activiteiten relevante voorschriften opgenomen.

BEGRIPPENLIJST

Voor de begrippen die niet in deze lijst zijn opgenomen refereren wij naar de definities zoals die zijn opgenomen in de geldende wet- en regelgeving (zoals de Omgevingswet, het Besluit activiteiten leefomgeving, het Besluit kwaliteit leefomgeving, het Besluit bouwwerken leefomgeving, de Omgevingsregeling, de Wet veiligheidsregio's, etc.)

Begrip	Definitie
Considerans	
BBT	Beste beschikbare technieken
BREF	BBT Referentie document. Een in Europees verband vastgesteld document waarin de BBT worden beschreven die specifiek zijn voor een bepaalde branche of activiteit
E-PRTR	European Pollutant Release and Transfer Register
IPPC	Integrated Pollution Prevention and Control
MER	Milieueffectrapport
PRTR	Zie E-PRTR.
Afval	
Inzamelaar	Degene die afvalstoffen verzamelt, met inbegrip van de voorlopige sortering en de voorlopige opslag van afvalstoffen, om deze daarna te vervoeren naar een afvalverwerkingsinstallatie.
Afvalwater en waterbesparing	
Hemelwater	Alle neerslag, zoals regen, sneeuw of hagel.
Riolering	Bedrijfsriolering of openbare riolering.
Bodem	
BB-CVM	Bodembescherming: combinaties van voorzieningen en maatregelen (informatiedocument BBT)
Bedrijfsriolering	Een stelsel van buizen, verbindingstukken en elementen zoals straat- en trottoirkolken, gootelementen, verzamelputten en installaties, zoals slibvangputten, olie-waterscheider en controleputten voor de opvang en afvoer van bedrijfsafvalwater.
Functioneel ondersteunende activiteiten	Milieubelastende activiteiten op dezelfde locatie, die de kernactiviteit functioneel ondersteunen.
Monitoring	Gedurende langere tijd op systematische wijze verzamelen van gegevens over de fysieke leefomgeving of onderdelen daarvan door bestuursorganen.
Energie en vervoersmanagement	
Terugverdientijd	De verhouding tussen het investeringsbedrag voor de maatregel na aftrek van eventuele subsidies en de jaarlijkse opbrengsten van de maatregel ten gevolge van de met de maatregel samenhangende energiebesparing en andere kostenbesparingen. In geval van een investering in een installatie voorzien van afzonderlijke energiebesparende componenten moet in plaats van het totaalinvesteringsbedrag worden gerekend met de meer investering ten opzichte van een installatie zonder de energiebesparende componenten. Voor de berekening van de financiële opbrengsten vanwege het nemen van de maatregel moet worden gerekend met de op het moment van het

	energiebesparingsonderzoek geldende kosten (tarieven) voor het betrokken bedrijf. Er wordt geen rekening gehouden met de eventuele kosten van het (vervroegd) uit bedrijf nemen van een installatie en niet met rentekosten.
Stand der techniek	Het hoogste niveau van technische ontwikkeling dat op een bepaald tijdstip is bereikt binnen een branche.
Externe Veiligheid	
PGS 30	Vloeibare brandstoffen in bovengrondse tank- en afleverinstallaties, 2021 versie 1.0 (augustus 2021)
Geur	
Aanvaardbaar hinderniveau	Uitkomst van het afwegingsproces van onder andere de volgende aspecten: - toetsingskader; - geurbelasting ter plaatse van geurgevoelige objecten; - aard en waardering van de geur (hedonische waarde); - klachtenpatroon; huidige en verwachte hinder; - technische en financiële consequenties van maatregelen en gevolgen daarvan voor andere emissies; - de mate waarin getroffen maatregelen ter beperking van luchtemissies overeenstemmen met BBT uit BREF's en nationale BBT-documenten; - lokale situatie (onder meer planologische ruimte, sociaal-economische aspecten en andere lokale afwegingen); - historie van het bedrijf in zijn omgeving.
Europese geureenheid (ouE)	Eén Europese geureenheid is de hoeveelheid geurstoffen die, bij verdamping in één kubieke meter neutraal gas onder standaard condities, een fysiologische respons oproept bij een panel (detectiegrens) gelijk aan de respons die optreedt bij verdamping van 123 µg n-butanol (CAS-Nr. 71-36-3) in één kubieke meter lucht onder standaard condities (concentratie is 0,040 µmol/mol).
Geuremissie	Hoeveelheid geur die per tijdseenheid wordt geëmitteerd uitgedrukt in Europese geureenheden; de geuremissie is gelijk aan de geurconcentratie in de geëmitteerde luchtstroom vermenigvuldigd met het debiet van de luchtstroom.
Geurbelasting	Geurconcentratie in de omgeving (per tijdseenheid). De geurbelasting wordt uitgedrukt in Europese geureenheden per kubieke meter lucht bij een bepaalde percentielwaarde (ouE/m^3 als x-percentiel van de uurgemiddelde concentratie). De x-percentielwaarde vertegenwoordigt de tijdsfractie van een jaar waarvoor geldt dat gedurende deze tijdsfractie de geurconcentratie beneden deze aangegeven concentratie blijft of gelijk is aan deze waarde.
Geurconcentratie	Hoeveelheid Europese geureenheden per kubieke meter lucht (ouE/m^3) onder standaardcondities.
Geuremissie	Hoeveelheid geur die per tijdseenheid wordt geëmitteerd uitgedrukt in Europese geureenheden. De geuremissie is gelijk aan de geurconcentratie in de geëmitteerde luchtstroom vermenigvuldigd met het debiet van de luchtstroom.

Lucht	
NIBM	Niet in betekenende mate